

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΜΑ'

ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ — ΤΗΛ. 72.18.308

1 ΙΟΥΝΙΟΥ 1992

ΑΡΙΘ. 9

== ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ==

Ευαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Μεθόδιος ΚΠόλεως, ὁ Ὁμολογητής. — Μητροπ. Πατρῶν Νικοδήμου, Μηνύματα Τριωδίου. — Μητροπ. Γόρτυνος Θεοφίλου, Περιστατικά με στοιχείο τῆ ζήλεια. — Ἀρχιμ. Γεωργίου Π. Στέφα, Ὁ σπουδαιότερος παράγων γιὰ τὴν ἐλευθερία τοῦ ἔθνους. — Ἀλεξ. Μ. Σταυροπούλου, Ἐνας εἶναι ὁ κόσμος μας. — Ἀρχιμ. Συμεὼν Π. Κούτσα, Ὁ κληρικὸς καὶ ἡ Ἱερωσύνη του. — π. Ἀντ. Ἀλεξιοπούλου, Ψήφισμα γιὰ τὰ δικαιώματα τοῦ παιδιοῦ. — Παν. Θ. Παπαθεοδώρου, Ἀνδρόνικος Δημητρακόπουλος. — Ἐπίκρια. — Νικ. Κ. Βασιλειάδη, Ὁ εὐαγγελικὸς χαρακτήρας τῆς Ἐκκλησίας. — Εὐαγγέλου Π. Λέκκου, Εἰδήσεις — Γεγονότα — Ἐκδόσεις.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Ἀθήναι, Ἰεσίου 1 — Τηλέφ.
72.10.734 ● Προϊστάμενος Τυ-
πογραφείου: Ἰωάννης
Μιχαήλ, Ἀριστοτέλους 179,
112 51 Ἀθήναι.

ΜΕΘΟΔΙΟΣ ΚΠΟΛΕΩΣ, Ο ΟΜΟΛΟΓΗΤΗΣ

Τὴν 14ην Ἰουνίου, ἡ Ὁρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία, ὡς καὶ ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Δυτικὴ Ἐκκλησία, ἐορτάζει τὴ μνήμη τοῦ ἁγίου Μεθοδίου, Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ὁμολογητοῦ, πὸν γεννήθηκε σὲ τὴν Συρακοῦσες τῆς Σικελίας τὰ τέλη τοῦ 9^{ου} αἰῶνος. Μετὰ τὴν ἐγκύκλιον σπουδῶν του, ἤλθε σὲ τὴν Κωνσταντινούπολη, ὅπου ἐγενε μοναχὸς τῆς ἱ. μονῆς Χηρολάκου. Ὅταν ἐπὶ βασιλείῳ Λέοντος Ε' δξύνθηκε ἡ εἰκονομαχικὴ ἔρις, μετέβη (ὄχι πρὸ τοῦ 815) σὲ τὴν Ρώμη ἀπ' ἐνὸς γιὰ νὰ ἀποφύγη τὴν διώξεις καὶ ἀπ' ἐτέρου γιὰ νὰ ὑπερασπίσῃ τὴν παπικὴ ἀλήθειαν τὴν προσκύνει τῶν ἱ. εἰκόνων. Σ' αὐτὸν καὶ σὲ τὸν Ἱωάννη Μονεμβασίαν ὀφείλεται τὸ γεγονός τῆς ἀποτυχίας τῶν προσπαθειῶν ἀντιπροσωπείας εἰκονομάχων, πὸν εἶχαν μεταβῆ σὲ τὸν Πάπα. Τὸ 821 ἐπέστρεψε σὲ τὴν Κωνσταντινούπολη, ἀλλ' ἐπειδὴ ἀντιτάχθηκε σὲ τὴν πρὸς χάριν τῶν εἰκονομάχων συμβιβαστικὴ πολιτικὴ τοῦ νέου αὐτοκράτορος Μιχαὴλ Β' καὶ ἐπειδὴ θεωρήθηκε ὑπὲρ τὸ δέον φίλος τοῦ Πάπα, μαστιγώθηκε καὶ φυλακίσθηκε μέσα σ' ἓνα τάφο σὲ τὴν νῆσον τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου. Ὁ ἐπόμενος βασιλεὺς Θεόφιλος τὸν ἔφερε σὲ τὸ παλάτιον καὶ τὸν κράτησε ἐγκλειστον κοντὰ του, γιὰ νὰ ζητῇ τὴ συμβουλὴν του, ἐπειδὴ, ἂν καὶ ἦταν εἰκονομάχος, ἐκτιμοῦσε τὴ σοφίαν τοῦ Μεθοδίου. Ὁλίγον πρὸ τοῦ τέλους τῆς ζωῆς ἡ εὐθύς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Θεοφίλου (τὸ 842) ὁ Μεθόδιος ἔβηκε πνευματικὸν καταφύγιον σὲ κάποιον μοναστήριον. Ὅταν ἡ αὐτοκρατορικὴ ἐξουσία περιήλθε σὲ τὰ χεῖρα τῆς Θεοδώρας Β', πὸν κηδεμόνευε τὸν ἀνήλικον βασιλέα Μιχαὴλ Γ', ὁ Μεθόδιος τὸν Μάρτιον τοῦ 843 ἐξέλεγε Πατριάρχην πρὸς ἀντικατάστασιν τοῦ καθαιρεθέντος Ἱωάννου τοῦ Γραμματικοῦ καὶ πρωτοστάτησε σὲ τὴν ἀναστήλωσιν τῶν ἱ. εἰκόνων καὶ σὲ τὴν καθιέρωσιν τῆς ἐορτῆς τῆς Ὁρθοδοξίας τὴν Ἀ' Κυριακὴν τῶν νηστειῶν. Ὁ Μεθόδιος, συμφωνῶν πρὸς τὴν αὐτοκρατορικὴν πολιτικὴν, ἔλαβε μὲν ἀσθηρὰ μέτρα ἐναντίον τῶν καθαιρεθέντων εἰκονομάχων κληρικῶν καὶ ἡγουμένων, ἀλλ' ἐδειξε ἐπιείκεια ἐν σχέσει πρὸς τὴν προσεκτικὴν ἐξέτασιν τῆς ποιότητος τῶν ἐκλεγομένων ὀρθοδόξων, πὸν ἀντικατέστησαν τοὺς καθαιρεθέντες. Γι' αὐτὸ ἤλθε σὲ σύγκρουσιν πρὸς τοὺς Σιουδίτες, πὸν ἐνοιῶσαν ὅτι παραμερίζονταν. Ὁ Μεθόδιος γιὰ νὰ ἄρη τὴν δημιουργηθεῖσα σχισματικὴ κατάστασιν, μετὰ ταπεινοφροσύνην καὶ ἐπιείκεια ἀγωνίσθηκε νὰ ἀπαμβλύνη τὴν δξύτητα τῆς συγκρούσεως.

Σὲ τὸν ἅγιον Μεθόδιο ἀποδίδονται *de jure* τὰ κείμενα τοῦ συνοδικοῦ διατάγματος πρὸς τὴν ἀναστήλωσιν τῶν ἱ. εἰκόνων καὶ διατυπώσεις τῆς λειτουργικῆς «εἰρησίου εὐχαριστίας» (τῆς Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας). Ἐπίσης σώζονται ἀποσπάσματα λόγων, πραγματειῶν, ἐπιστολῶν, ἀγιογραφικῶν καὶ λειτουργικῶν ἔργων του.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΤΡΙΩΔΙΟΥ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΕΚ ΤΩΝ ΚΑΘ' ΗΜΕΡΑΝ Ι. ΑΚΟΛΟΥΘΙΩΝ

Α' ΑΠΟΔΕΙΠΝΩΝ

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν
κ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ

6. «Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ Ο ΚΥΡΙΟΣ ΕΞ ΟΥΡΑΝΟΥ» (Α' Κορ. ιε' 47).
Ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδιά, ἃ μοι ἔδωκεν ὁ Θεός». (Ἦσ. η' 18).

Ψάλλομεν εἰς τὸ Μέγα Ἀπόδειπνον τὸν στίχον αὐτὸν τῆς Προφητείας τοῦ Ἡσαΐου, μετὰ τὴν ἐπιφθὸν τοῦ ἰδίου Προφήτου· «ὅ τ ι μ ε θ' ἡ μ ῶ ν ὁ Θεός». Εἰς τὴν πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολὴν ἡ φράσις ἀποδίδεται εἰς τὸν Χριστὸν ὡς Μεσσίαν. Καὶ ἀναπτύσσεται ἐκεῖ ἓνα ὑψηλὸν χριστολογικὸν δίδαγμα, εἰς τὸ ὁποῖον καὶ ἡμεῖς θὰ ἀναφερθῶμεν, ἐντὸς τοῦ κλίματος τῆς Μεγ. Τεσσαρακοστῆς.

1. Τὴν παραμονὴν τῆς ἐναρξέως τῆς Τεσσαρακοστῆς (Κυριακὴν τῆς Τυρινῆς) ἡ Ἐκκλησία, μετὰ τὴν ὑμολογίαν τῆς ἀνεφέρθη εἰς τὸν «π ρ ῶ τ ο ν ἄ ν θ ρ ω π ο ν»· εἰς τὴν ἀμαρίαν καὶ τὴν πτώσιν του καὶ εἰς τὴν ἀπώλειαν τοῦ Παραδείσου. Ὁ λόγος τοῦ Ἡσαΐου — καὶ τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς — «ἰ δ ο ὺ ἐ γ ῶ καὶ τὰ παιδία, ἃ μοι ἔδωκεν ὁ Θεός»· ἔχει σχέσιν μετὰ τὸν «δ ε ὑ τ ε ρ ο ν ἄ ν θ ρ ω π ο ν» — ἔπως ἀποκαλεῖ τὸν Σωτῆρα Χριστὸν ὁ Ἄπ. Παῦλος, ὅταν λέγῃ· «ὁ π ρ ῶ τ ο ς ἄ ν θ ρ ω π ο ς ἐ κ γ ῆ ς χ ο ῦ κ ὅ ς, ὁ δ ε ὑ τ ε ρ ο ς ἄ ν θ ρ ω π ο ς ὁ Κ ὕ ρ ι ο ς ἐ ξ ο ὐ ρ α ν ο ὦ» (Α' Κορ. ιε' 47).

Ἦλθε δὲ ὁ Χριστὸς ὡς «δεύτερος ἄνθρωπος», ὡς νέος Ἀδάμ, εἰς τὸν κόσμον, διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ πρώτου, τοῦ ἐκπεσόντος.

Ἦλθεν Αὐτός, ὁ μονογενὴς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀνέλαβε τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας ἡμῶν τῶν ἀμαρτωλῶν ἀνθρώπων. Ἦλθε νὰ μᾶς ἀγιάσῃ καὶ νὰ μᾶς ἐπαναφέρῃ εἰς τὸν Παράδεισον.

Υπάρχει δὲ στενὸς σύνδεσμος μετὰ τοῦ Χριστοῦ ὡς Σωτῆρος καὶ ἐκείνων ποὺ σώζονται δι' Αὐτοῦ. Διότι καὶ ὁ Ἰησοῦς ποὺ μᾶς ἀγιάζει καὶ ἡμεῖς ποὺ ἀγιαζόμεθα καὶ σωζόμεθα ἀπὸ Αὐτὸν εἴμεθα ἐξ ἑνὸς Πατρὸς

πάντες. «Ὁ ἀγιαζὼν καὶ οἱ ἀγιαζόμενοι ἐξ ἑνὸς πάντες» (Ἐβρ. 6' 11). Διὰ τοῦτο καταδέχεται («οὐκ ἐπαισχύνεται») νὰ μᾶς ὀνομάξῃ ἀδελφούς Του καὶ νὰ λέγῃ, μετὰ τῶν ἄλλων, «ἰ δ ο ὺ ἐ γ ῶ καὶ τὰ παιδία ἃ μοι ἔδωκεν ὁ Θεός». Δηλ. Ἐγὼ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ αὐτοὶ τῶν ὁποίων τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν ἐφόρεσα — καὶ ἔγινα πρὸς χάριν των Θεάνθρωπος — ἰδοὺ ἐσυγγενεύσαμεν πολὺ καὶ τοὺς βλέπω ὡς ἀδελφούς μου, ἀφοῦ φέρω καὶ Ἐγὼ ἤδη τὴν σάρκα των τὴν ἀνθρωπίνην καὶ τὸ αἷμά των. Εἶναι καὶ αὐτοὶ κατὰ χάριν παιδιά τοῦ Θεοῦ. Καὶ αὐτὰ «τὰ παιδιά μοι ἔδωκεν ὁ Θεός» ὡς ἀδελφούς μου καὶ ὡς λαὸν μου. Τὸ εἶπε διὰ τὸν Χριστὸν τοῦτο ὁ Ἰδιος ὁ Θεός διὰ τοῦ προφητάνακτος· «α ἴ τ η σ α ι π α ρ' ἐ μ ο ὦ καὶ δ ῶ σ ω σ ο ι ἔ θ ν η τ ῆ ν κ λ η ρ ο ν ο μ ί α ν σ ο υ» (Ψαλ. 6' 8). Καὶ εἶπεν ἀντιστοίχως ὁ ἀποστολικὸς λόγος διὰ τὸν Θεόν· «π ο λ λ ο ὺ ς υ ἱ ο ὺ ς ε ἰ ς δ ὄ ξ α ν ἄ γ α γ ὄ ν τ α» (Ἐβρ. 6' 10). Ἡ δόκησεν ὁ Θεός νὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ μονογενοῦς Του Υἱοῦ πολλοὺς ἀνθρώπους, ὡς ἄλλα παιδιά του — εἰς «υἱούς» καὶ «παιδιά», διὰ τῆς χάριτος Ἐκείνου ὑψωθέντας.

*

2. Μεγίστη τιμὴ διὰ τὸν ἄνθρωπον ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δι' Αὐτοῦ «θέωσις» ἡμῶν. Ἐν ὄψει αὐτῆς προφητικῶς, ὁ Προφητάναξ Δαυὶδ θαυμάζει καὶ διερωτᾶται· «Τί ἐστιν ἄνθρωπος ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ;» (Ψαλ. 7' 4). Ὑψιστε Θεέ· πῶς ἡ μεγαλωσύνη σου ἐνασχολεῖται μετὰ ἡμᾶς; Ἐνώπιόν σου ὁ ἄνθρωπος εἶναι πολὺ μικρός· καὶ μάλιστα ἐκπεσὼν διὰ τῆς ἀμαρτίας.

Συγκρινόμενος ὁ ἄνθρωπος πρὸς τὸ Σύμπαν εἶναι ὡς κόκκος ἄμμου καὶ μύριον κονιορτοῦ. Ἐστερημένος δὲ ἀκολούθως — μετὰ τὴν ἀμαρτίαν — τῆς εὐμενείας τοῦ Πλάστου ἐξουθενώθη ὁ θεόπλαστος ἄνθρωπος. Καὶ «ἠχρειώθη». Πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρειώθησαν. Οὐκ

ἔστι ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός» (Ψαλ. ιγ' 3).

Καὶ ὅμως ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐπισκέπτεται τὸν ἀποστάτην καὶ ἔκπτωτον, διὰ τὸν φέρη εἰς σωτηρίαν.

«Τί ἐστιν ἄνθρωπος... ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν;», ἐπαναλαμβάνει ὁ Ψαλμωδός. Καὶ καταλήγει εἰς τὴν διαπίστωσιν ὅτι δὲν παύει ὁ μικρὸς καὶ ἁμαρτωλὸς ἄνθρωπος νὰ φέρη τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ ἐν ἑαυτῷ. Ἔχει ψυχὴν - πνοὴν Θεοῦ. Διὰ τοῦτο ἔχει ὑπερκόσμιον ἀξίαν... Τόσην, ὥστε νὰ ἐνανθρωπήσῃ καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς ἀναζήτησιν τοῦ ἀπολωλότος ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ!

Πόσα μᾶς λέγει ἐκείνη ἡ ἐπιφάνεια τοῦ Ἡσαΐου «ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός!» Καὶ ἐν τῷ συνόλῳ του («ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία... ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός») ὁ ὕμνος οὗτος ἐκφράζει τὴν ἔνωσιν τοῦ Χριστοῦ με' ὄλους ἐκείνους πού «σώζει εἰς τὸ παντελές» (Ἐδρ. ζ' 25).

Ἄς κλείσωμεν αὐτὰς τὰς ἀγίας σκέψεις με' μερικὰ ἐρωτήματα πού μᾶς ἀφοροῦν προσωπικῶς τὸν καθένα:

Μήπως ἀναζητῇ ἐμὲ — ἢ σέ — ὁ Χριστός; μήπως «τὸ ἀπολωλὸς πρόβατον ἐγὼ εἰμι;...

Θὰ γίνῃ καὶ διὰ σέ, καὶ δι' ἐμέ, «χαρὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι»; (Λουκ. ιε' 7) ...

Θὰ εἴμεθα καὶ ἡμεῖς «τὰ παιδία ἀξέδωκεν ὁ Θεός» εἰς σωτηρίαν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ... Εἶθε νὰ συντελέσῃ ἡ Μεγάλῃ Τεσσαρακοστῇ «πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγεῖν». Καὶ νὰ μᾶς δεχθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ Του «ὁ δευτερός ἄνθρωπος ὁ Κύριος ἐξ οὐρανοῦ», ὁ ὢν εὐλογητός εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

7. ΜΟΝΟΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΨΥΧΗΝ (ΕΚ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΚΑΝΟΝΟΣ)*

«Ψυχὴ μου, ψυχὴ μου, ἀνάστα! τί καθεύδεις;...».

Ὁ Μέγας Κανὼν πού φάλλεται ἀπόψε εἶναι ἓνα ποιητικὸν ὕμνολόγημα με' πολλὰς στροφὰς (περὶ τὰς 250) (ἐξ οὗ καὶ ἡ ὀνομασία «μέγας κανὼν»), ἔργον τοῦ ἀγίου ὕμνογράφου Ἀνδρέου ἐπισκό-

που Κρήτης, τοῦ Ζ' αἰῶνος. Κατὰ μέγα μέρος ὁ «κανὼν» αὐτὸς ἀποτελεῖ ἓνα μονόλογον τοῦ χριστιανοῦ πρὸς τὴν ψυχὴν του. Εἰς αὐτὴν δὲ ἀκριβῶς τὴν ἀποψιν θὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν μας. Διότι εἶναι ἀξιοπρόσεκτος.

1. Εἰς τὴν ἐποχὴν μας γίνεται πολλὴ χρῆσις τοῦ διαλόγου. Γίνεται διάλογος μεταξὺ δύο κόσμων, Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως. Διάλογος καὶ μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως. Ἀλλὰ καὶ διάλογοι ποικίλοι ἐπιστημονικοί, ἰδεολογικοί... διάλογοι μεταξὺ ἑτεροκλήτων παρατάξεων... Καὶ τὰ ἐνδιαφέροντα τῶν ἀνθρώπων στρέφονται πρὸς τὰ συζητούμενα ἐπίμαχα πολλὰκις θέματα καὶ διαχωρίζουν τὴν κοινωνίαν εἰς διαφόρους μερίδας καὶ ομάδας, ἀλλὰ καὶ κομματισμούς κ.ἄ. φανατισμούς... Ὅλα δὲ αὐτὰ δείχνουν ὅτι κυριαρχεῖ εἰς τὸν κόσμον μεγάλη ἐξωστρέφεια (στροφή πρὸς τὰ ἔξω) ἀπασχόλησις εἰς τὰ προκαλούμενα ἐξωτερικὰ ἐρεθίσματα, ρεύματα καὶ γεγονότα εὐρυτέρας ἢ περιωρισμένης σημασίας).

Μέσα εἰς ἓνα τέτοιο γενικώτερον κλίμα ἀκούεται σὰν κάτι τὸ ἀπίθανον καὶ ἀπροσδόκητον ὁ μονόλογος τοῦ ἀνθρώπου πού θὰ θελήσῃ νὰ στραφῇ πρὸς τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτόν του· νὰ κοιτάξῃ μέσα του, νὰ κουβεντιάσῃ με' τὴν ψυχὴν του· νὰ κάμῃ — ἀντίθετα πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ πρὸς τὸ ρεῦμα — ἐσωστρέφειαν, περισυλλογὴν, ἐνδοσκοπήσιν, αὐτοκριτικὴν...

Αὐτὸ ἐν τούτοις ἐπιχειρεῖ ὁ Μέγας Κανὼν. Ἀκούεις τὰ τροπάρια του καὶ αἰσθάνεσαι ὅτι εὐρίσκεσαι «ἐνώπιος ἐνωπίω» πρὸς τὴν ψυχὴν σου καὶ πρὸς τὸν Θεόν... Ἴδου ἐνδεικτικὰ παραδείγματα:

«Ψυχὴ μου, ψυχὴ μου, ἀνάστα! τί καθεύδεις; τὸ τέλος ἐγγίζει καὶ μέλλεις θορυβεῖσθαι. Ἀνάστησον οὖν...».

«Ὅϊμοι, τάλαινα ψυχὴ, τί ὁμοιώθης τῇ πρώτῃ Εὐῆ; εἶδες γὰρ κακῶς καὶ εἰρώθης πικρῶς καὶ ἤρω τοῦ ξύλου καὶ ἐγεύσω προπειῶς τῆς παραλόγου βρώσεως».

«Πῦρ παρὰ Κυρίου, ψυχὴ, Κύριος ἐπιβρέξας, τὴν γῆν Σοδόμων πρὶν κατεφλεξεν».

«Εἰς τὸ ὄρος σῶζου, ψυχὴ, ὥσπερ ὁ Λὼτ ἐκεῖνος...».

«Φεῦγε ἐμπρησμόν ὦ ψυχὴ, φεῦγε Σοδόμων καὶ οὖν, φεῦγε φθορὰν θείας φλογώσεως».

«Διάβηθι τοῦ χρόνου τὴν ρέουσαν φύσιν, ὡς πρὶν ἢ Κίβωτός, καὶ τῆς γῆς ἐκείνης γενοῦ ἐν κατασχεσῇ τῆς ἐπαγγελίας, ψυχὴ, Θεὸς κελεύει».

«Τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἄπαντας παρήγαγόν σοι, ψυχὴ, πρὸς ὑπογραμμὸν μίμησαι τῶν δικαίων

* Ὁ Μέγας Κανὼν συνήθως φάλλεται εἰς τὸ Ἀπόδειπνον. Τὴν μὲν α' ἐβδομάδα τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς εἰς τὸ Μέγα Ἀπόδειπνον, τιμητικῶς, εἰς τέσσαρας στάσεις — τὴν Καθάραν Δευτέραν, Τρίτην, Τετάρτην καὶ Πέμπτην, ἀντιστοίχως· τὴν δὲ ἑσπέραν τῆς Τετάρτης τῆς 3ης ἐβδομάδος τῶν νηστειῶν φάλλεται ὀλόκληρος εἰς τὸ Μικρὸν Ἀπόδειπνον (ἐνιαχοῦ δὲ φάλλεται μετὰ τῆς ἀκολουθίας τοῦ Ὁρθρου, ἀφ' ἑσπέρας τῆς Τετάρτης).

Ἡ παροῦσα ὀμιλία περιλαμβάνει σκέψεις δυναμμένας νὰ ἀναλυθῶσιν εἰς ὀμιλίαν ἀφορμωμέναν ἐκ τοῦ Μεγάλου Κανόνος, διὰ τὰς ἐν λόγῳ ἱεράς Ἀκολουθίας.

ΑΠΟ ΤΑ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΕΝΟΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γόρτυνος
καὶ Μεγαλοπόλεως κ. ΘΕΟΦΙΛΟΥ

8. ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΜΕ ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΤΗ ΖΗΛΕΙΑ

Ὅπως καταλαβαίνει κανείς, ἡ κατάσταση αὐτή, με τὸν ζηλιάρη ἢ τὴν ζηλιάρα φέρνει πάντα σύγχυση, κυρίως κατὰ τὴν πρώτη περίοδο τοῦ γάμου. Ὑπάρχει βέβαια κι ἓνα πρόβλημα ἐρμηνευόμενο. Πάντα τῆς μάνας ποὺ ζηλεύει τὴ νύφη της. Αὐτὸ γίνεται ἐντονότερο ὅταν πρόκειται γιὰ μοναχογιὸ καὶ χήρα. Τὸ αὐτὸ πρόβλημα κάνει τὴν ἐμφάνισή του καὶ σὲ μάνα με μοναχοκόρη ποὺ ζηλεύει τὸ γαμπρό. Πιὸ ἔντονο παρουσιάζεται στὴν πρώτη περίπτωση.

Γιατὶ ἐρμηνεύεται τὸ πρῶτο. Ὅφειλεται στὴν ψυ-

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 149 τοῦ ὑπ' ἀρ. 8 τεύχους.

τὰς φιλοθέους πράξεις· ἔκφυγε δὲ πάλιν τῶν πονηρῶν τῆς ἀμαρτίας.

»Τῆς Νέας παράγω σοι Γραφῆς, τὰ ὑποδείγματα, ἐνάγοντά σε, ψυχῇ, πρὸς κατάνυξιν. Δικαίους οὖν ζήλωσον, ἀμαρτωλοὺς ἐκτρέπον· καὶ ἐξιλέωσαι Χριστόν, προσευχαῖς τε καὶ νηστειαῖς καὶ ἀγνεῖα καὶ σεμνότητι.

2. Εἰς τὰ τροπάρια ἐν γένει τοῦ Μ. Κανόνος προβάλλονται ἀμαρτωλοὶ καὶ δίκαιοι τῆς Π. καὶ Κ.Δ., οἱ μὲν πρὸς ἀποφυγὴν, οἱ δὲ πρὸς μίμησιν. Καὶ καλεῖται ἡ ψυχὴ εἰς ἀνάνηψιν καὶ διόρθωσιν, διότι «τὸ δὲ λ ο ς ἔ γ γ ί ζ ε ι».

Διερωτῶνται τινες· εἰς τὴν ἐποχὴν μας, με αὐτὴν τὴν πρὸς τὰ ἔξω ὁρμὴν τῆς νεότητος καὶ τὰς ροπὰς ποὺ κυριαρχοῦν εἰς τὰ ρεύματα ποὺ ἀναταράσσουν τὴν κοινωνίαν, ποῖος θὰ εἶχε τὴν διάθεσιν νὰ ἀποσυρθῆ, νὰ κλεισθῆ εἰς τὸν ἑαυτὸν του, εἰς τὸ «ταμιεῖον» τῆς ψυχῆς του, καὶ νὰ ἀσχοληθῆ με αὐτοκριτικὴν καὶ ἐνδοσκοπήσιν;...

Καὶ ὅμως· εἶναι στοιχειῶδες μέτρον συνέσεως νὰ συνειδητοποιῆ ὁ καθένας τὰς προσωπικὰς του εὐθύνας καὶ νὰ ἐλέγχῃ ἐπακριδῶς τὴν ἠθικὴν στάθμην τοῦ ἑαυτοῦ του.

Κάποτε οἱ μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ, εἰς μίαν ἀποτυχημένην προσπάθειαν νὰ θεραπεύσουν ἓνα δαμιονιζόμενον νέον, ἀνησύχησαν διὰ τὸν ἑαυτὸν των καὶ τὰ ἀποστολικά των χαρίσματα. Καὶ ἠρώτησαν τὸν Χριστόν, (ἀσχέτως πρὸς ἄλλους ὑπευθύνους διὰ τὴν κατάστασιν τοῦ παιδοῦ ἐκείνου), «δ ι ἄ τ ῖ ἡ μ ε ῖ ς ο ὐ κ ἡ δ υ γ ἡ θ η μ ε γ ἔ κ θ α λ ε ῖ ν α ὐ τ ο

χολογία τῆς πεθερᾶς ποὺ παντρεύει ἀγόρι. Νομίζει, ἔχει τὴν αἴσθησιν, πὼς μιὰ νέα γυναίκα τῆς ἔκλειψε κυριολεκτικὰ τὸ παιδί. Καὶ δημιουργεῖται πραγματικὸ δράμα στὴν καρδιά της, ὅταν ἡ νύφη της δὲν προσέχει μερικὲς κινήσεις της, κι ὅταν κατέχει τὴν ψυχολογία τῆς πεθερᾶς της. Αὐτὸ ἀποφεύγεται ὅταν ἡ πεθερὰ εἶναι κατάλληλα ἐτοιμασμένη. Ἄν δὲν εἶναι, βλέπει τὴν νύφη σὰν παρεΐσακτη ποὺ τῆς πῆρε τὸ παιδί. Ἐνῶ ἂν εἶναι ἐτοιμασμένη, κι ἂν κάπως πονᾷ τότε ποὺ παντρεύει τὸ παιδί της, τὸ διασκεδάζει. Γιατὶ ξέρει πὼς ἄλλου εἶδους ἀγάπη παίρνει. Ἀνάλογα γνωρίζει καὶ σκέπτεται γιὰ τὴ δική της προσφο-

(τὸ δαμιόνιον) ;». Ἐλαβον δὲ τὴν ἀπάντησιν ἀπὸ τὸν Κύριον, ὅτι εἶχεν ὑποδαμυσθῆ ἡ πίστις των, καὶ δι' αὐτὸν τὸν λόγον δὲν ἐνήργησε τὸ θαυματουργικόν των χάρισμα.

Μὴ ἐφησυχάζωμεν με τὴν ἀπατηλὴν σκέψιν ὅτι ἄλλοι εὐθύνονται διὰ τὴν ὑπάρχουσαν κατάστασιν τῆς κοινωνίας καὶ τὴν διόρθωσίν της. Ἄλλ' ὡς προβληματιζώμεθα διὰ τὸν ἑαυτὸν μας· ἡμεῖς ποῖον μερίδιον εὐθύνης ἔχομεν καὶ τί μπορούμε νὰ κάμωμεν; Ἐὰν δὲν ἀρχίσῃ ὁ κάθε εὐσυνειδητος ἄνθρωπος ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν του, δὲν θὰ ὑπάρξῃ γενικωτέρα ἠθικὴ πρόοδος καὶ διόρθωσις τῶν κακῶς κειμένων. Παρατήρησε κάποιος· ὅτι ἡ ἐσωστρέφεια καὶ ἡ ἐνασχόλησις με τὸν ἐσωτερικόν μας κόσμον πρέπει νὰ γίνῃ ἀπαραίτητος συνήθεια εἰς ὅλους. Καὶ εἰς τοὺς νέους. Καὶ εἰς ὅλας τὰς πλευρὰς καὶ ἐκφάνσεις τῆς ζωῆς. Μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς διασκεδάσεως! Καὶ ἐκυριολεκτοῦσε ἐν προκειμένῳ. Διότι, ἔλεγε, κακῶς ταυτίζομεν τὴν ψυχαγωγίαν με τὴν διασκεδάσιν. Αἱ ἴδιαι αἱ λέξεις πληροφοροῦν ὅτι ἄλλο τὸ ἓνα καὶ ἄλλο τὸ ἄλλο. Ψυχαγωγία σημαίνει ἀγωγή τῆς ψυχῆς, με τερπνὰ καὶ ὠφέλιμα ψυχαγωγικὰ μέσα. Ἐνῶ διασκεδάσις σημαίνει «διασκορπισις» τοῦ νοῦ καὶ τῆς προσοχῆς εἰς τὰ φαιδρὰ καὶ σαγηνευτικά, διὰ νὰ μὴ σκεπτόμεθα τὰ σοβαρὰ καὶ ὑπεύθυνα ζητήματά μας. Ἄλλ' ὅταν «τῶν οἰκιῶν ἡμῶν ἐμπιπραμένων ἡμεῖς ἄδωμεν», δὲν θὰ εἴμεθα συνετοὶ καὶ φρόνιμοι. Καὶ μία φαλμικὴ συμβουλὴ συνιστᾷ· «ἄ λ ἔ γ ε τ ε ἐ ν τ α ῖ ς κ α ρ δ ῖ α ῖ ς ὕ μ ῶ ν, ἐ π ῖ τ α ῖ ς κ ο ῖ τ α ῖ ς ὕ μ ῶ ν κ α τ α ν ὄ γ η τ ε» (Ψαλ. δ' 5).

Ὅτι ἀκριδῶς συνιστᾷ καὶ ὁ Μ ἔ γ α ς Κ α ν ὄ ν.

ρά και τὰ δικαιώματά της ἀπὸ τὸν γιό. Μπερδεύονται ὅμως τὰ βαθύτερα αἰσθήματα τῆς μάνας καὶ κάποτε σκέπτεται κι ἐγωϊστικά.

Δημιουργεῖται τὸ πρόβλημα καὶ ἀπὸ ἄλλη αἰτία. Κυριῶς τότε πού ἔρχεται ἡ νύφη στὸ σπίτι τοῦ ἄντρα της κι ἔχει μάνα καὶ μάλιστα σχετικὰ νέα. Καὶ τὸ κακὸ γίνεται μεγαλύτερο καὶ τότε, ὅταν μιὰ ἀπὸ τὶς δύο δὲν προσέχει, ὅταν ἔχει ἐγωϊσμό καὶ φυσικὰ ὅταν ὑπάρχει καὶ κάποια ζήλεια. Γιατὶ τὸ κακὸ δὲν παρουσιάζεται μόνο τότε πού ζηλεύει ἡ πεθερά, ἀλλὰ τότε πού κάποτε ζηλεύει καὶ ἡ νύφη. Κι αὐτὸ συνήθως προξενεῖται, ὅταν δὲν προσέχει τὶς σχέσεις μὲ τὴ μάνα του μετὰ τὸν γάμο.

Μπορεῖ νὰ ἔχει τὴν τάση ἡ μάνα του, νὰ συζητᾷ συχνὰ μὲ φανερὴ πρόθεση καὶ ἐπὶ πολὺ, καὶ νὰ μὴν ἀκούσει τί λέει ἡ νύφη. Δημιουργοῦνται τότε στὴν καρδιά τῆς νύφης ἐρωτηματικά. «Τί λένε τόση ὥρα στὸ δωμάτιό της κλεισμένοι». Αὐτὸ κυριῶς εἶναι μᾶλλον ὑποψία παρὰ ζήλεια. Καὶ στίς περιπτώσεις αὐτὲς αὐτὰ τὰ δύο συγγενεοῦν. Τὸ πρόβλημα εἶναι στὸ ποῖα θὰ ἔχει τὸν πρῶτο λόγο σὰν νοικοκυρὰ στὸ σπίτι πού μπαίνει νύφη καὶ βρῖσκει πεθερά. Νοιώθει ἡ δευτέρη πὼς ὑποβιβάζεται, περιφρονεῖται. Κι ἂν ἡ νύφη δὲν προσέχει πὼς εἶναι καὶ ἀνεπιθύμητη.

Ἐδῶ χρειάζεται κι ἀπαιτεῖται ἐκ μέρους τῆς νύφης τὴν μιά, καὶ ἐκ μέρους τῆς πεθερᾶς τὴν ἄλλη, σύνεση καὶ ψυχρὴ λογικὴ. Ἀνάλογα καὶ μὲ τὸν χαρακτήρα καὶ τὸν δύο. Δὲν μπορεῖ ἀπὸ τὴν μιὰ ν' ἀγνοήσει μιὰ γυναίκα πού ὄντως βλέπει τὸ παιδί της ἀφοσιωμένο σὲ μιὰ γυναίκα πού ἔκανε τὴν ἐμφάνισή της μιὰ μέρα. Αὐτὴ τὸν φρόντιζε μιὰ ζωή. Ἄν δὲν μπορεῖ νὰ συλλάβει μὲ τὴν ψυχρὴ λογικὴ πὼς αὐτὸ εἶναι φυσικό; Ἐρχεται λοιπὸν καὶ κάποτε αὐτὴ ἡ νέα γυναίκα, ἀπροσέκτα, θέλει σύντομα μάλιστα νὰ κάνει καὶ ἀλλαγὲς στὸ σπίτι. Καὶ ἡ ζήλεια της γίνεται φανερὴ ὅταν ἐμφανίζεται καὶ κάποια ἀδυναμία τῆς νύφης.

—Αὐτὴ παιδί μου δὲν ξέρει τίποτα ἀπὸ νοικοκυροσύνη. Δὲν ξέρει νὰ βράσει οὔτε τὰ χόρτα. Κι ἐπιμένει νὰ θέλει νὰ μεγαριέψει.

—Μητέρα μου κοντὰ σου θὰ μάθει. Νέα εἶναι ἀκόμα. Εἶχε κι αὐτὴ τὴ μάνα της πού τῆς ἔκανε ὅλες τὶς δουλειές. Γυναίκα ἐργαζόμενη εἶναι.

Μπορεῖ διαφορετικὰ νὰ παρουσιαστεῖ τὸ φαινόμενο. Μὲ τὴ νύφη προσεκτικὴ.

—Δὲν κουράζει ἐμένα Γιῶργο μου. Τὴν δικαιολογῶ λιγάκι. Πρῶτα εἶχε παντοῦ τὸ πρόσταγμα ἡ μητέρα σου. Τώρα μπῆκα κι ἐγὼ στὸ σπίτι. Κι ὅπως βλέπεις προσπαθῶ νὰ εἶμαι διακριτικὴ καὶ προσέχω. Ἐχῶ κάπου διαβάσει πὼς ὅλες οἱ μητέρες πού παν-

τρεύουν τὰ παιδιά τους πονᾶνε. Μερικὲς τὸ διασκεδάζουν, μερικὲς κάποτε ξεσπᾶνε. Ἐσὺ νὰ μὴν παίρνεις πάντα τὸ μέρος μου, ἂν αὐτὸ μειώνει τὴν στενοχώρια της.

Περιστατικὰ ἄπειρα μπορεῖ νὰ παρουσιαστοῦνε. Τὸ χειρότερο γίνεται ὅταν εἶναι ἐγωῖστρια ἡ νύφη ἢ ἡ πεθερά, κι ἀκόμα χειρότερο ὅταν εἶναι καὶ οἱ δύο, καὶ ὀδυνηρότερο ὅταν δὲν τοποθετεῖται σωστὰ κι ὁ ἄντρας σὲ μιὰ διαμάχη. Τότε εἶναι πού δημιουργεῖται ἀτμόσφαιρα ἀνυπόφορη. Ἐχῶ ζήσει τέτοια περιστατικά.

—Παιδάκι μου αὐτὴ θὰ μᾶς χωρίσει ἐδῶ πού τὴν ἔφερες.

—Μὰ ἂν εἶναι νὰ σᾶς χωρίσω νὰ σηκωθῶ νὰ φύγω καλύτερα νὰ ἡσυχάσετε. Ἐγὼ δὲν παντρεύτηκα τὴν πεθερά μου. Ἐσὺ κρατιέσαι ἀκόμα ἀπὸ τὸ φουστάνι της.

Σὲ τέτοιες περιστάσεις, ἂν δὲν ὑπάρξει μιὰ λογικὴ χριστιανὴ μάνα τῆς κόρης, καὶ σὲ χωρισμὸ μπορεῖ νὰ φτάσουνε. Ὑπάρχει ἀπὸ μένα παρόμοιο περιστατικό. Ἄς ποῦμε πὼς ἐπρόκειτο γιὰ τὸ ἴδιο ζευγάρι μὲ ἀψυχολόγητα τοποθετημένους καὶ τοὺς δύο στὸ πρόβλημα πεθερά, πού δὲν μποροῦσαν μὲ τὴν λογικὴ τὴν δική τους καὶ μὲ τὴ σύνεσή τους νὰ τὸ λύσουνε. Νὰ μὴ τὸ ἀφίσουμε νὰ δημιουργηθεῖ. Ἡ νύφη εἶναι βέβαιο, ἀφοῦ τόσο πειράζεται κι ἀπὸ τὴν ἀνάρμοστη συμπεριφορὰ τῆς πεθερᾶς της, ὅτι θὰ καταφύγει στὴ μάνα της.

—Ἄκουσέ με προσεκτικὰ κόρη μου. Ἐσὺ μοῦ διηγήθηκες τὴν τελευταία σκηνή.

—Μὰ ὑπῆρχαν καὶ προηγούμενες.

—Γι' αὐτὲς θὰ σοῦ μιλήσω. Ἐγὼ δέχομαι πὼς ἡ πεθερά σου μὲ τὸν γάμο τοῦ παιδιοῦ της πληγώθηκε. Θεώρησε πὼς τῆς ἔκλειψες κάτι πού εἶναι ἀποκλειστικὰ δικό της. Κι ἀπὸ μιὰ ἄποψη εἶναι. Μεγάλωσε μὲ τὸ αἷμα της, μὲ τὸ γάλα της, μὲ τὴν ἀγάπη της, μέχρι χθὲς πού μπῆκες ἐσὺ στὴν μέση. Ἀπὸ τὴν ἀρχή, ὅπως ἔλεγε ἀλλωστε, τὸ παρετήρησες τὸ πρόβλημά της. Ἀπὸ τὴν ἀρχή λοιπὸν ἔπρεπε νὰ προσέξῃς, νὰ μὴν ἐνεργεῖς, νὰ ἀποφασίζεις, νὰ συμπεριφέρεσαι κατὰ τρόπο πού νὰ πειράζεται.

—Δηλαδή ἐγὼ θὰ εἶμαι τὸ θύμα πάντοτε. «Νὰ μὴν στενοχωρήσω τὴ μάνα του», νὰ μὴν πῶ κουβέντα πού θὰ τὴν πειράξει, «νὰ μὴν εἶμαι διαχυτικὴ μπροστὰ στὸ παιδί της...».

—Βλέπεις ὅτι ἔχεις μέσα σου κι ἐσὺ τὸ σκουλίκι; Λές «ἡ μάνα του» περιφρονητικά. Ἐνῶ πρέπει νὰ εἶναι καὶ δική σου μάνα. Λές «τὸ παιδί της». Αὐτὸ τὸ παιδί της ὅμως εἶναι ἄντρας σου.

—Ὅλα σὰ νὰ λέμε πρέπει ἐγὼ νὰ τὰ προσέχω.

Ο ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΕΡΟΣ ΘΕΡΜΟΥΡΓΟΣ ΠΑΡΑΓΩΝ ΣΤΗΝ ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝΟΥΣ ΜΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΟΥ*

Του πανοσ. ἀρχιμ. κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ Π. ΣΤΕΦΑ
Πρωτοσυγκέλλου 'Ι. Μ. Σταγών και Μετεώρων

Γιὰ τὴν προτεραιότητα τῆς Χριστιανικῆς Πίστεως στοὺς παράγοντες τῆς ἐλευθερίας τοῦ Ἔθνους καὶ μάλιστα γιὰ τὸ θερμουργό στοιχεῖο τῆς συνηγοροῦν ἀποστομωτικὰ καὶ οἱ ἀκόλουθεσ πραγματικότητες:

α) Ἡ Χριστιανικὴ Πίστη ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή τῆς ὑποδουλώσεως τοῦ Ἔθνους ἀποτελεῖ γι' αὐτὸ τὸ μοναδικὸ στήριγμα καὶ τὸ ἀποκλειστικὸ ζωτικὸ τῆς στοιχεῖο. Ὁ τρομοκρατημένος καὶ συνεχῶς ἀπειλούμενος ραγιάς ἀκουμπάει στὴν πίστη του καὶ ξεκουράζεται, ἐνισχύεται καὶ παίρνει δύναμη νὰ συνεχίσῃ τὴ ζωὴ καὶ τὸν ἀγῶνα του. Γιὰ ν' ἀναζωπυρώσῃ τὴν πίστη του καταφεύγει στὴν ταμιούχο τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐπικοινωνεῖ μὲ τοὺς διαχειριστὲς καὶ προσφορεῖς τῆς Κληρικῆς. Στὰ χρόνια τῆς σκλαβιάς δὲν ὑπῆρχε κανένας ἄλλος παράγων, ποὺ θὰ μπορούσε νὰ δεχθῇ τὸν κυνηγημένο, τὸν ἐγκαταλελειμμένο καὶ τὸν ἀπὸ πολλοὺς φοβεροὺς κινδύνους περικυκλωμένο δύστυχο ραγιά, γιὰ νὰ τὸν στηρίξῃ στὴν πορεία του.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σὲ σχετικὴ Ἐγκύκλιό τῆς, ποὺ διαβάστηκε στοὺς ἱεροὺς ναοὺς πρὶν χρόνια, μεταξὺ ἄλλων ἀναφέρει: «Οἱ πατριάρχαι, οἱ ἐπίσκοποι, οἱ παπάδες, οἱ καλόγηροι, οἱ διδασκαλοὶ, οἱ ἔμποροι, οἱ ἀρματωλοὶ, οἱ κλέφτες, οἱ ὀπλαρχηγοί, οἱ πλοίαρχοι, οἱ πυρποληταί... πάντες ὑπῆρξαν ἄνδρες πίστεως, ἢ δὲ πίστις ὤπλιζεν αὐτοὺς δι' ὑπομονῆς, δι' ἐλπίδος, δι' εὐψυχίας, διὰ πνεύματος θυσίας»¹³.

Μπροστὰ στὴ μοναδικὴ αὐτὴ διέξοδο γιὰ τοὺς ὑπόδουλους ἀδελφούς μας, ἡ Ἐκκλησία, κατὰ τὸν ἱστορικὸ Δημ. Κόκκινου, «ἐλευθέρᾳ ὄσον ἦτο δυνατόν τοῦτο ὑπὸ τοὺς Τούρκους ἐδημιούργησε διὰ τῶν ἐπισκοπῶν τῆς ἀπαραβίαστα ἄσυλα, ὅπου ἠδύναντο νὰ συντηροῦνται καὶ ν' ἀναπτύσσωνται δυνάμεις ἐθνικαί». Καὶ προσ-

θέτει: «Ὁ Κληρὸς (ἐννοεῖται μὲ τὴν προσφορά καὶ τόνωση τοῦ δυναμικοῦ στοιχείου τῆς πίστεως) ὑπῆρξεν ὁδηγὸς τοῦ Ἔθνους καὶ τὸ στήριγμά του»¹⁴.

Τὴν πρωταρχικὴ καὶ ἐξαιρετικὰ σημαντικὴ προσφορά τῆς Χριστιανικῆς Πίστεως στὸ δουλωμένο Γένος ἀναγνωρίζουν καὶ παραδέχονται ὅλοι σχεδὸν οἱ ἱστορικοὶ καὶ γενικὰ οἱ ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων, ποὺ χρησιμοποιοῦν τὴ μέθοδο τῆς εἰλικρινείας καὶ τῆς τιμιότητος, ἀλλὰ καὶ κατέχουν ταυτότητα καθαρὰ ἑλληνοχριστιανικοῦ πνεύματος.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος Παπαδόπουλος στὸ βιβλίο του «Ἡ Ὁρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία» ἀναφέρει ὅτι «Μεγίστη πνευματικὴ δύναμις καὶ κύριος παράγων τῆς σωτηρίας τῶν ὑποδούλων ἀπὸ τῆς τουρκικῆς δουλείας ὑπῆρξεν ἡ θαυμαστὴ αὐτῶν καὶ ἀκλόνητος ἐν τῇ χριστιανικῇ πίστει ἐμμονή, ἕνεκα τῆς ὁποίας πάντες... διατηροῦντες τὴν θρησκείαν, τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα καὶ τὴν γλῶσσαν των, ἀλλ' ἰδίᾳ τὸν ὑπὲρ πίστεως διεξῆγον μέγαν ἀγῶνα»¹⁵.

β) Ἡ Χριστιανικὴ Πίστη στὰ χρόνια τῆς σκλαβιάς ἀποτελεῖ τὸ κυριότερο εἶωμα τοῦ λαοῦ. Μικροὶ καὶ μεγάλοι ἔχουν συνταυτισμένο τὸ δίπτυχο «Πίστη καὶ Πατρίδα». Ὅλοι ἔχουν τὴν πεποίθησι ὅτι εἶναι Χριστιανοὶ καὶ Ἕλληνες. Βάζουν πρῶτα τὴν ιδιότητα τοῦ Χριστιανοῦ, γιατί ἡ πίστη τοὺς ἀνεπτέρωνε τὸ ἐθνικὸ καὶ πατριωτικὸ φρόνημα. Ἄνδρες καὶ γυναῖκες ὅλων τῶν ἡλικιῶν σὲ δύσκολες στιγμές, ποὺ ἀπειλεῖται ἡ ζωὴ τους, ὁμολογοῦν θαρραλέα αὐτὸ ποὺ κυριαρχεῖ στὴ ζωὴ καὶ στὴν καρδιά τους. Ἄφοβα ἀπαντοῦν: «Εἶμαι Χριστιανὸς καὶ Ἕλληνας». Θὰ συναντήσουμε ἀμέτρητες τέτοιες ὁμολογίες, ἀν ξεφυλλίσουμε τὰ Μαρτυρολόγια καὶ τὰ Συναξάρια, ποὺ ἀναφέρονται στὴ ζωὴ καὶ τὰ μαρτύρια τῶν νεομαρτύρων.

Μὲ τὴ σταθερότητα στὴ Χριστιανικὴ Πίστη τους,

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 156 τοῦ ὑπ' ἀρ. 8 τεύχους.

13. Ἱερᾶς Συνόδου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἐγκύκλιος 1786)1970.

14. Δημ. Κόκκινου, «Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις», Α' τόμ., σελ. 27.

15. Δημ. Φερουση, «Μορφῆς τοῦ Γένους», σελ. 30.

—Ναί, κόρη μου, ἀφοῦ μὲ αὐτὴ τὴν κατάστασι ἔχεις νὰ κάμεις. Καὶ ἀφοῦ γιὰ τὴν εὐτυχία σου πρόκειται. Εἶναι καὶ ἡ πρώτη περίοδος τοῦ γάμου καὶ περνᾶτε μιὰ κρίσιμ. Θὰ προσαρμοστεῖς μὲ τὸν καιρὸ. Θὰ ἀποκτήσετε καὶ παιδιά, θὰ τοὺς κερδίσεις μὲ τὴν

λογικὴ, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἀγάπη. Καὶ θὰ τὴν δεῖς ὅπως ὅποτε τὴν πληρωμὴ σου. Δὲν σὲ ἄκουσα καὶ καμιά φορὰ τότε ποὺ παραπονιόσουν νὰ πεῖς, ὅτι πολεμᾶς καὶ μὲ τὴν προσευχὴ σου. Δὲν φτάνει μόνο ἡ δικὴ μου προσευχὴ.

για την οποία θυσίασαν τη ζωή τους, μάλιστα έπειτα από φοβερά βασανιστήρια, συνετέλεσαν να κρατηθώ φηλά ή Σημαία του Έλληνικού Έθνους!

Με παρόμοιο ήρωικό φρόνημα έδωσαν το παρών στον έθνικό στίβο και τα λαμπρά παλικάρια της λεβεντομάνας ελληνικής γης. Τρέφονταν και αυτά με την ίδια πνευματική τροφή, τη χριστιανική πίστη. Ήπαιρναν από αυτήν δυνάμεις, για να πολεμήσουν.

—Τί ήταν εκείνο που ενέπνευσε τον πρόδρομο της Έπαναστάσεως Ρήγα Φεραίο να γράψη;

«Ή βασιλεύ του Κόσμου, όρκίζομαι σε Σέ, στην γνώμη των τυράννων να μὴν έλθω ποτέ!... Σ' Ανατολήν και Δύση και Νότον και Βοριά για την Πατρίδα όλοι, να 'χωμεν μιὰ καρδιά' στην πίστιν του καθένος ελεύθερος να ζή, στην δόξαν του πολέμου να τρέξωμεν μαζί... Να σφάξωμεν τους λύκους, που τον ζυγόν βαστούν και Χριστιανούς και Τούρκους σκληρά τους τυραννούν»

στεριάς και του πελάγου να λάμψη ο Σταυρός, κι' εις την δικαιοσύνην να σκύψη ο έχθρός»¹⁶.

Ήταν ή βαθιά πίστη του στον άρχηγό Ίησου Χριστό, που τον ενέπνευσε.

—Άλλο έρώτημα: Γιατί όλοι οι άρχηγοί και πολέμαρχοι κρατούσαν στον πόλεμο το σημείο του Σταυρού; Διότι ή Χριστιανική Πίστη τους έκανε να γίνονται λιοντάρια σε δύναμη και περιφρονητές κάθε φόβου και κάθε κινδύνου. Όλες οι σημαίες είχαν το Σταυρό ή την εικόνα της Παναγίας ή του αγίου Γεωργίου ή άλλα χριστιανικά σύμβολα.

Ο Άθανάσιος Διάκος, σαν όπλαρχηγός στη Λαϊδαδιά, κρατούσε λάδαρο λευκό, που έφερε από τη μιὰ μεριά την εικόνα του αγίου Γεωργίου και από την άλλη τις λέξεις: ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ή ΘΑΝΑΤΟΣ. Η Έπανασταση τον βρίσκει να έχη επάνω του σφραγίδα με χαραγμένα το Σταυρό, κάτω του τον δικέφαλο άετό και γύρω τα κεφαλαία γράμματα Ο.Θ.Ν.Κ., που σημαίνουν: Ο Θεός Νικᾶ!

—Γιατί μετά τον όρκο των Φιλικών ο Κατηχητής έλεγε στο νεοφώτιστο: «Ή συμπολίτα, συστημένη εις τους φίλους της Πατρίδος. Μή λησμονήσης ποτέ τον όρκο, που έκαμες ένώπιον του αληθινού Θεού... Μάχου υπέρ πίστεως και πατρίδος. Άγαπήσεις τον πλησίον σου ως σεαυτόν...»¹⁷. Διότι μέσα τους ήταν ριζωμένη ή Χριστιανική Πίστη, που τους έδινε «πνοήν ζωής».

—Έπειδή ή Χριστιανική Πίστη ήταν βίωμά τους οι Ίερολοχίτες στον όρκο τους έλεγαν: «Ός Χριστιανός

νός Όρθόδοξος και υιός της ήμετέρας Καθολικής και Άποστολικής Έκκλησίας, όρκίζομαι εις το όνομα του Κυρίου μας Ίησου Χριστού και της Άγίας Τριάδος, να διαμείνω πιστός εις την θρησκείαν μου και εις την πατρίδα μου. . . . Να χύσω το αίμα μου, να νικήσω τους έχθρους της θρησκείας μου, ή να αποθάνω ως μάρτυς δια τον Ίησουν Χριστόν»¹⁸.

Και έπειδή οι καρδιές τους ήσαν δεμένες με τον Θεόν, προσεύχονταν με τα λόγια: «Όχι επί τῷ τόξῳ ήμῶν έλπισοῦμεν, Κύριε, οὐδὲ ή ρομφαία ήμῶν σώσει ήμᾶς, ἀλλὰ την σὴν παντοδύναμον βοήθειαν αἰτούμενοι και την σὴν δυναστείαν θαρροῦντες, κατὰ τῶν έχθρῶν ήμῶν κραταιούμεθα, και το όνομά σου το άγιον εν πίστει επικαλούμεθα...»¹⁹.

Άν τώρα σταθούμε σε διάφορες μορφές ήρώων, λογίων και αγωνιστών, θ' άντλήσουμε άτράνταχτα στοιχεία, που στηρίζουν την άποψή μας αυτή.

Ο Άσημάκης Ζαίμης την παραμονή που λήφθηκε ή απόφαση για την κήρυξη της Έθνεγερσίας, είπε σ' αυτούς που είχαν συγκεντρωθή στην Άγία Λαύρα: «Δέν μένει άλλο παρά ή άμεσος κήρυξις της Έπαναστάσεως. Δέν μᾶς χωρίζει πλέον καμμιὰ διαφωνία. Άς αναπαυθῶμεν απόψε και αύριον εις την Έκκλησίαν, αφού μεταλάβωμεν των Άχράντων Μυστηρίων, ᾶς προσευχηθῶμεν όλοι, κατὰ την Δοξολογίαν εις τον Άγιον Άλέξιον και την Παναγίαν, να μᾶς βοηθήσουν εις τον άνισον άγώνα, εις τον όποιον αποδυόμεθα»²⁰.

Ο Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης μετά το θρίαμβο στα Δερβενάκια έγραψε μεταξύ άλλων στον Κολοκοτρώνη: «Ο Πατοκράτωρ Θεός δέν μᾶς αφήνει εις την διάκρισιν του έχθρου. Όχι, όχι, βέβαια, αλλά είναι σύμμαχός μας κατὰ πάντα, καθώς εμπράκτως πολλάκις το είδομεν και άμποτε εις το έξῆς δια της δυνάμεως του τιμίου και ζωοποιού Σταυρού και δια της ενεργείας και γενναιότητός Σας ν' αφανισθῆ ο έχθρός έξ όλοκλήρου...»²¹.

Ο Γέρος του Μωριά είναι πολύ περισσότερο έκφραστικός των βιωμάτων της πίστεώς του. Πριν ξεκινήσουν για τα Δερβενάκια, όταν ήταν στην Τριπολιτσά, είπε στα παλικάρια του: «Έλληνες, έσεΐς δέν ήσαστε που για την άγάπη της πατρίδος και την πίστι του Χριστού σηκώνατε τ' άρματα και τη σημαία του Σταυρού; . . . Και όταν ο δίκαιος Θεός μᾶς βοηθή, ποιός έχθρός ήμπορεί να μᾶς κάνη καλά; . . . Θα τους συντρίψουμε με τη βοήθεια του Θεού»²².

(Συνεχίζεται)

18. Ένθ' άνωτ., σελ. 98.

19. Ένθ' άνωτ., σελ. 99.

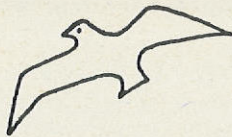
20. Ένθ' άνωτ., σελ. 112.

21. Ένθ' άνωτ., σελ. 114.

22. Ένθ' άνωτ., σελ. 118.

16. Άπαντα Ρήγα Φεραίου, Θούριος, τόμ. Β', σελ. 728.

17. Άρχμ. Ίω. Άλεξίου, «Πνοές Πίστεως», σελ. 29-30.

ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΙΣ

“Ένας είναι ο κόσμος μας

Για να σωθεί η Γη

“Ένα δέντρο. Ο κορμός υψώνεται όσο γίνεται εθνη-τενής και στο φύλλωμά του σχηματίζεται σαν μαγι-κή εικόνα, αρκεί να προσέξεις τα τέσσερα σημεία του όριζοντα, «αυτός ο παράδοξα θμορφος κόσμος που μάς μάγεψε» καθώς λέει κι ο ποιητής¹. Η γη μας (ή υδρό-γειος) υψώνεται σαν σε κυκλική όθόνη πάνω στον στύλο του κορμού της, «στυλίτις», μήπως μπορέσει έτσι και σωθεί.

Το «Δέντρο της Ζωής» πάντως το οποίο υπαινω-σμάστε θα υψωθεί σαν σύμβολο της μαζικής κινητο-ποιήσεως για «να σωθεί η Γη», που έχει προγραμμα-τιστεί σε όλες τις ευρωπαϊκές μεγαλουπόλεις για τις 30 Μαΐου 1992. Είναι μέρος μιας καμπάνιας με την όνομασία «“Ένας είναι ο κόσμος μας».

Η πρωτοβουλία ανήκει στο Ευρωπαϊκό Κέντρο για Παγκόσμια Άλληλεξάρτηση και Άλληλεγγύη Βορ-ρά - Νότου του Συμβουλίου της Ευρώπης σε συνεργα-σία με τα Κρατικά Μέσα Μαζικής Ένημέρωσης των Ευρωπαϊκών χωρών και τις ευρωπαϊκές Μη Κυβερ-νητικές Όργανώσεις για την Ανάπτυξη (Μ.Κ.Ο.Α.). Η πιο πάνω καμπάνια έχει ως σκοπό την ενημέρω-ση του κάθε Ευρωπαίου πολίτη για τους κινδύνους που διατρέχει η Γη μας και να ασκηθεί πίεση από παντού

ΤΟΥ Κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Άναπλ. Καθηγητού του Πανεπιστημίου Άθηνών

στους αρχηγούς των 176 κρατών που θα συναντηθούν στο Ρίο ντε Τζανέιρο στη Διεθνή Σύσκεψη των Ένω-μένων Έθνων για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη, από 3 έως 13 Ιουνίου 1992.

Άνάπτυξη και περιβάλλον

Πολύς λόγος γίνεται τις τελευταίες δεκαετίες για ανάπτυξη. Με άφετηρία τώρα το ουσιαστικό χαρακτη-ρίζονται πλέον οι χώρες της ύψηλίου είτε ως υπανά-πτυκτες είτε ως υπό ανάπτυξη ή αναπτυσσόμενες είτε ως αναπτυγμένες χώρες. Στη βάση αυτών των χαρα-κτηρισμών κρύβεται ασφαλώς ένα αισιόδοξο βιολογικό μοντέλο για δυνάμεις που υπάρχουν και που πρέπει να φανερωθούν ανα-πτυσσόμενες. Στο ξεδίπλωμά τους αυτό πρέπει να βρουν οι δυνάμεις αυτές βοήθεια και υποστήριξη αλλιώς θα ανασταλούν και η ανάπτυξη θα ανακοπεί.

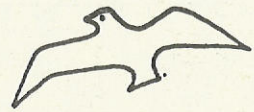
Τί επιδιώκουμε όμως, μιιά ανάπτυξη πάση θυσία ή μιιά ανάπτυξη που θα λαμβάνει υπόψη και πολλούς άλλους παράγοντες ούτως ώστε η ανάπτυξη να είναι «ανάπτυξη διαρκείας», μακροπρόθεσμη κι όχι κοντό-φθαλμη που θα βραχυκυκλώνει τα πάντα; Μιιά τέτοια ανάπτυξη διαρκείας οφείλει ασφαλώς να θεωρεί τη διασφάλιση του περιβάλλοντος ως ουσιαστικό της πα-ράγοντα.

Γνωρίζουμε όλοι πόσο μέχρι τώρα έκπoς ελαχίστων εξαιρέσεων παρατηρήθηκε από κυβερνήσεις και ιδιω-τες, βιομηχανίες, βιοτεχνίες και αναπτυξιακά προγράμ-ματα το περιβάλλον.

Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι δεν έχουν γίνει φι-λότιμες προσπάθειες κι ότι απέλιπε κάθε φροντίδα και μέριμνα για το περιβάλλον. Ίδιωτες, σύλλογοι, όργα-νώσεις, οργανισμοί, διεθνείς και τοπικοί, κυβερνήσεις, συνασπισμοί, Έκκλησίες επιδεικνύουν ζωηρό εν δ ι α-φ ε ρ ο ν, που, προσανατολισμένο προς το περιβάλλον, συνιστά αυτό που θα χαρακτηρίζαμε ως «οικολογική σταθερά». Για να έγκριθεί κάποιος αναπτυξιακό πρό-

Ε δρόμους ποιμαντικής διακονίας

γραμμια θα πρέπει να έρευνηθεί πρώτα ή συμβατότητά του με τη σωτηρία του περιβάλλοντος.

Σ' αυτό, είναι αλήθεια, ότι σκοπεύει και η Διεθνής Σύσκεψη των Ήνωμένων Έθνών για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη από την οποία πολλά ελπίζουν και οι ευρωπαϊκές Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις για την Ανάπτυξη (του Βορρά). Τη φετινή τους, μάλιστα, 18η Γενική Συνέλευση, 7 έως 9 Απριλίου στις Βρυξέλλες, την αφιέρωσαν στην ανάπτυξη διαρκείας, που εμποδίζεται οπωσδήποτε από την οικολογική κρίση και αποφάσισαν να εκδηλώσουν την αλληλεγγύη τους με τις υπό ανάπτυξη χώρες του Τρίτου Κόσμου (του Νότου), συμμετέχοντας ενεργά στη Σύσκεψη του Ρίο, τονίζοντας ιδιαίτερα την περιβαλλοντική διάσταση της ανάπτυξης και επιμένοντας στην εξασφάλιση ενεργειών ώστε να συνεχισθούν και να εφαρμοστούν οι αποφάσεις της Συσκέψεως.

Οι Μ.Κ.Ο.Α. του Βορρά θεωρούν ως θεμελιώδη ρόλο τους την εκπαίδευση της κοινής γνώμης μέσω της «εκπαίδευσης για την ανάπτυξη» τονίζοντας τη σφαιρική διάσταση των προβλημάτων αναπτύξεως στο Νότο και τις εθύνες των λαών του Βορρά.

Ένας παιδαγωγικός «φάκελλος»

Προπαρασκευαστική για τη Σύσκεψη αλλά και πολύ χρήσιμη για μετά ενέργεια είναι η έπεξεργασία από τις ελληνικές Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις για την Ανάπτυξη² ενός φακέλου, στις σελίδες του οποίου δίνονται ορισμένες πληροφορίες και γίνονται προτάσεις για διάφορες ημερήσιες ή και μεγαλύτερης διάρκειας δραστηριότητες, στις οποίες μπορούν να πάρουν μέρος πολίτες κάθε ηλικίας, αρχίζοντας από τα παιδιά και φτάνοντας στον παππού και τη γιαγιά.

Ο φάκελλος θα σταλεί σε σχολεία, κέντρα νεότητας, στο Σώμα Οδηγών και Προσκόπων, στα μέλη της Χ.Α.Ν. και της Χ.Ε.Ν., σε άλλες ενδιαφερόμενες Οργανώσεις. Ιδιαίτερη μέριμνα ελήφθη επίσης για να σταλεί στην Ίερά Σύνοδο και τους εκκλησιαστικούς ραδιοφωνικούς σταθμούς.

Ο φάκελλος περιέχει πολλές έξυπνες ιδέες για εφαρμογή καθώς και μεθόδους για να γεννήσουν ιδέες ή να εδραιώσουν γνώσεις (μέθοδος καταιγισμού ιδεών ή «ο ιστός της αράχνης» — μέθοδος Bloom). Έχει εκτυπωθεί με πολλή επιμέλεια, έχει κομψή εμφάνιση

και σε προδιαθέτει να τον χρησιμοποιήσεις. Επιγράφεται: Ένας είναι ο κόσμος μας. Ως υπότιτλο έχει: 30 Μαΐου: Μια μέρα αφιερωμένη στη σωτηρία της γης και στο μέσον είναι τοποθετημένο το σκίτσο που αναφέραμε στην αρχή του άρθρου μας: το δέντρο της ζωής.

Στο έσωτεριό του καλύμματος υπάρχουν, κατάλληλα προβαλλόμενα, διάφορα μηνύματα, όπως: Μία είναι η γη μας... γι' αυτό βοήθα και σὺ να σωθεί «Τὸ Δέντρο τῆς Ζωῆς». Ἐσὺ τί μπορεῖς νὰ κάνεις; Πῶς θὰ βοηθήσεις νὰ σωθεῖ αὐτὴ ἡ Γῆ πού ἀνήκει σὲ ὅλους, τόσο στὸ Βορρᾶ ὅσο καὶ στὸ Νότο; Ἐσὺ, τί μπορεῖς νὰ κάνεις γιὰ νὰ σώσεις «Τὸ Δέντρο τῆς Ζωῆς»; Γιὰ νὰ σωθεῖ τὸ Δέντρο τῆς Ζωῆς, χρειάζεται καὶ ἡ δική σου φωνή.

Τὸ ἴδιο ὠραῖα ἐκτυπωμένο εἶναι καὶ τὸ ὀπισθόφυλλο μὲ ἐξίσου ἐνδιαφέροντα μηνύματα: Σκέψου ὅλη τὴ Γῆ, ὅμως δούλεψε στὸν τόπο σου. Ὑπόσχομαι νὰ βοηθήσω τὴ Γῆ καὶ τοὺς ἀνθρώπους τῆς νὰ ζήσουν. Ὁ ἥλιος μᾶς στέλνει ἐνέργεια ἀς τὴ χρησιμοποιήσουμε. Ἀνθρώπε τοῦ Νότου, ζοῦμε στὸν ἴδιο πλανήτη. Τὸ πρόβλημά σου εἶναι καὶ δικό μου. Τεχνολόγοι τοῦ Κόσμου, μὴν ἀφήσετε τὴν ξινὴ βροχὴ νὰ σκοτώσει τὰ δέντρα μας.

Ὁ φάκελλος περιλαμβάνει ἕνα πράσινο φύλλο πάνω στὸ ὁποῖο ὁ κάθε συμμετέχων παροτρύνεται νὰ γρά-

Ο ΚΛΗΡΙΚΟΣ ΚΑΙ Η ΙΕΡΩΣΥΝΗ ΤΟΥ*

Τοῦ πανοσ. ἀρχιμ. κ. ΣΥΜΕΩΝ Π. ΚΟΥΤΣΑ

Ἱεροκήρυκος Ἱεράς Μητροπόλεως Νέας Σμύρνης

Θεμέλιο τῆς ἐνότητος εἶναι ἡ ἀγάπη καὶ ἡ προθυμία ὄλων νὰ πορεύονται ὑπακούοντας στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. «Πάντες ἐν ὁμοιοῖα ἀλλήλους ἀγαπήσωμεν καὶ μηδεὶς κατὰ σάρκα βλεπέτω τὸν πλησίον ἀλλ' ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Μηδὲν ἔστω ἐν ὑμῖν ὃ δυνήσεται ἡμᾶς μερίσαι· ἀλλ' ἐνώθητε τῷ ἐπισκόπῳ, ὑποτασσόμενοι τῷ Θεῷ δι' αὐτοῦ ἐν Χριστῷ» (Μαγν. 6, ΒΕΠΕΣ 2, 294-295).

Ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος, προκειμένου νὰ ἐκφράσει τὴν ἐνότητα τῶν πρεσβυτέρων καὶ τοῦ ἐπισκόπου, χρησιμοποιοῖ μιὰ θαυμάσια παρομοίωση: «Τὸ γὰρ ἀξιονόμιστον ὑμῶν πρεσβυτέριον, τοῦ Θεοῦ ἀξίον, οὕτως συνήρμωσται τῷ ἐπισκόπῳ, ὡς χορδαὶ κιθάρα» (Ἐφεσ. 4, ΒΕΠΕΣ 2, 265). Δὲν μπορεῖ νὰ υπάρξει κιθάρα χωρὶς χορδές. Οὔτε ὅμως καὶ χορδές χωρὶς κιθάρα. Ἡ μελωδία προϋποθέτει ὄχι ἀπλῶς τὴν ὑπαρξὴ καὶ τῶν

δύο, ἀλλὰ καὶ τὴν τέλεια συναρμογὴ τους. Τὸ ἴδιο ἰσχύει προκειμένου περὶ τοῦ ἐπισκόπου καὶ τοῦ πρεσβυτέρου τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ πρεσβύτεροι σὰν ἄλλες χορδές θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἀρμονικὰ καὶ ἀδιάρρηκτα ἐνωμένοι μὲ τὸν ἐπίσκοπό τους, ποῦ ὁ ἱερός Ἰγνάτιος παρομοιάζει μὲ κιθάρα. Καὶ μὲ τὴν ἐνότητα αὐτῆ, ποῦ τελικὰ ἀγκαλιάζει καὶ συνέχει ὀλόκληρο τὸ ἐκκλησιαστικὸ σῶμα, δοξάζεται ὁ Τριαδικὸς Θεὸς καὶ οἰκοδομεῖται ἡ Ἐκκλησία.

Ποιά εἶναι τὰ ιδιαίτερα γνωρίσματα ποῦ χαρακτηρίζουν τὸ σύνδεσμο τοῦ κληρικοῦ —τοῦ πρεσβυτέρου— μὲ τὸν ἐπίσκοπό του; Τὸ πρῶτιστο καὶ τὸ μέγιστο εἶναι ἡ ἀγάπη. Ὁ δεσμὸς τοῦ πρεσβυτέρου μὲ τὸν ἐπίσκοπό του εἶναι προπάντων δεσμὸς ἀγάπης, ποῦ ἐμπνέεται καὶ καθοδηγεῖται ἀπὸ τὸν ἄρρητο δεσμὸ καὶ τὴν ἐν ἀγάπῃ κοινωνία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν Θεὸ Πατέρα Του (Ἰω. 17, 10, 11, 21, 26). Ὁ ἐπίσκοπος ἀγαπᾷ τοὺς ὑπ' αὐτὸν κληρικοὺς ὡς τέκνα

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 155 τοῦ ὑπ' ἀρ. 8 τεύχους.

φει μιὰ εὐχή, μιὰ ὑπόσχεση ἢ ἓνα παράπονο: «Ὅμως πάντα μὲ ἀγάπη γιὰ τὸ Σπίτι σου ποῦ εἶναι ὁ Πλανήτης σου». Ἀποδέκτης τοῦ φύλλου εἶναι «Τὸ Δέντρο τῆς Ζωῆς»³. Ἐνα μεγάλο πόστερ μὲ τὸ στίχο τοῦ δέντρου καὶ διάφορες λεπτομέρειες ὀλοκληρώνει τὸν φάκελλο.

Ἐπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς

Θὰ ἦταν εὐχῆς ἔργο καὶ οἱ ἐφημέριοί μας —ἀλλὰ καὶ οἱ θεολόγοι καθηγητές— νὰ ἀναζητήσουν τὸν φάκελλο αὐτὸ ὥστε, ἔστω καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων, νὰ τὸν χρησιμοποιήσουν στὸ εὐρύτερο ἐνοριακὸ τους ἔργο καὶ στὶς τάξεις τους. Εἶναι καιρὸς ἡ Ἐκκλησία μας νὰ θέσει σὲ ἐφαρμογὴ τὶς θεμελιωμένες θεολογικὰ ἀπόψεις τῆς γιὰ μιὰ θεολογικὴ οἰκολογία, ἡ ὁποία εἶναι καὶ ἡ μόνη ποῦ μπορεῖ νὰ ἐμπνεύσει ὀρθό-δοξα τὸν ἐπαναπροσανατολισμὸ τοῦ οἰκολογικοῦ κινήματος γιὰ τὴ «σωτηρία τῆς γῆς» καὶ τὴν ἀνακάλυψη τοῦ «δέντρου τῆς ζωῆς»⁴. Συχνὰ διαπιστώνουμε, ὅτι «θεολογικὲς» ἔννοιες κατακλύζουν ὅλα τὰ κείμενα ποῦ προσκαλοῦν σὲ στράτευση γιὰ νὰ σωθεῖ ἡ γῆ μας. Ἄς μπορέσουμε, ἔστω καὶ τώρα, πρὸς ὄφελος ὄλων, νὰ ἐρμηνεύσουμε ὀρθὰ τὰ σημεῖα τῶν καιρῶν «ἔχοντας βρεῖ τὸ ἀληθινὸ κέντρο καὶ τὸ ἀληθινὸ νόημα τῆς κοσμικῆς περιστροφῆς»⁵.

1. Βλ. Νικηφόρου Βρεττάκου, Συναγωγή με τὴν ἑλλάσσα (Ποιήματα), Ἀθήνα, Φύλλα, 1991, τὸ ποίημα ποῦ ἔχει τίτλο «Ἴσως εἶναι...», σ. 22.

2. Τὴν Ὀμάδα τῶν ἐλληνικῶν Μ.Κ.Ο.Α. ἀποτελοῦν μὲ ἀλφαριθμητικὴ σειρά: τὸ Διορθόδοξο Κέντρο «Πορευθέντες» ἢ Ἑλληνικὴ Ἐπιτροπὴ Διεθνούς Δημοκρατικῆς Ἀλληλεγγύης (Ε.Ε.Δ.Α.Α.)· τὸ Ἑλληνικὸ Ἰνστιτούτο Ἀλληλεγγύης καὶ Συνεργασίας (ΕΛ.ΙΝ.Α.Σ.)· τὸ Ἰδρυμα Κοινωνικῆς Ἐργασίας (Ι.Κ.Ε.)· τὸ Κέντρο Γυναικῶν Ἰγνατίου (ΚΕ.Γ.Υ.)· τὸ Κέντρο Ἐρευνῶν γιὰ τὶς Γυναῖκες τῆς Μεσογείου (Κ.Ε.Γ.ΜΕ.)· ἡ Ὀρθόδοξος Ἀκαδημία Κρήτης· τὸ Σῶμα Ἑλληνίδων Ὀδηγῶν (Σ.Ε.Ο.)· τὸ Σῶστε τὰ Παιδιά· ἡ Χριστιανικὴ Ἀδελφότης Νέων (Χ.Α.Ν.)· ἡ Χριστιανικὴ Ἐνωσις Νεανίδων (Χ.Ε.Ν.).

3. Τὰ φύλλα μποροῦν νὰ σταλοῦν στὸ Σῶμα Ἑλληνίδων Ὀδηγῶν, Ἐνοφώντος 10, 105 57 Ἀθήνα, μὲ τὴν ἐνδειξη: Γιὰ τὸ Δέντρο τῆς Ζωῆς. Στὴν ἴδια διεύθυνση μποροῦν νὰ ζητηθοῦν καὶ οἱ «παιδαγωγικοὶ» φάκελλοι.

4. Ἐφεύγει ἀσφαλῶς ἀπὸ τὰ πλαίσια τοῦ παρόντος ἀρθροῦ ἡ παράθεση τῆς σχετικῆς μὲ τὸ θέμα βιβλιο-αρθρογραφίας. Ἦδη ἔχουν γραφεῖ ἀρκετὰ σημαντικὰ κείμενα τὴν τελευταία εἰκοσαετία στὴν Ἑλλάδα πάνω στὴ σχέση Θεολογίας καὶ Οἰκολογίας. Τὸ Οἰκουμενικὸ μάλιστα Πατριαρχεῖο, μὲ ἐμπνευσμένο μήνυμα τοῦ μακαριστοῦ Πατριάρχου Δημητρίου τοῦ Α', ἔχει καθιερώσει ἀπὸ τὸ 1989 τὴν 1η Σεπτεμβρίου ὡς «Ἡμέρα Περιβάλλοντος».

5. Κλείνω τὸ ἄρθρο μου μὲ τὴν ὥραια ἀποστροφή μὲ τὴν ὁποία κλείνει τὸ βιβλίο του γιὰ τὴν Ἑλλάδα ὁ Χένρυ Μίλλερ. Σ' ἐκεῖνον ἦταν τὸ φῶς τῆς Ἑλλάδας ποῦ τοῦ ἀποκάλυψε τὰ μυστικὰ τοῦ κόσμου. «Δὲν τὸ ἔξερα πὸς ἡ γῆ κλείνει τόσα πολλὰ μέσα τῆς» (Ὁ Κολοσσὸς τοῦ Μαρουσιόου, Ἀθήνα, Ἐκδ. Κάκτος, 1981, σ. 224). Ἐμεῖς γνωρίζουμε, ὅτι στὴν Κτίσι ἀντανάκλα ὁ ἄλλος ἥλιος, ὁ Κύριος τῆς Οἴκου-μένης, κεντρικὸς ἄξονας κάθε περιστροφῆς...

(Β' Κορ. 4,17· Α' Τιμ. 1,2· Τίτ. 1,4) και αδελφούς (Ματθ. 23,8· Β' Κορ. 1,1· 2,13· Κολ. 1,1· 4,7· Α' Θεσσ. 3,2· Έφ. 6,21) και συμπρεσβυτέρους (Α' Πέτρ. 5,1) και συνεργούς (Ρωμ. 16, 3, 9, 21· Β' Κορ. 8, 23· Φιλ. 2,25· Α' Θεσσ. 3,2· Φιλήμ. 24) και συνδούλους (Κολ. 1,7· 4,7) και συστρατιώτες (Φιλ. 2,25· Φιλήμ. 2). Και οι κληρικοί αγαπούν τον επίσκοπό τους ως κοινό πνευματικό πατέρα (Διαταγαί 'Αποστόλων Β', 26,28· Ζ', 31. ΒΕΠΕΣ 2, 35, 38, 126. Μαρτύριον Πολυκάρπου 12, ΒΕΠΕΣ 3,24) και αδελφό (Ματθ. 23,8· Α' Τιμ. 5,1) και προστάτη (Γρηγορίου Θεολόγου, 'Απολογ. 88, ΒΕΠΕΣ 58, 272. 'Ιωάννου Χρυσοστόμου, εις Β' Τιμ. όμιλ. 1,2. ΡG 62, 603) και διδάσκαλο (Α' Κορ. 12,28· Έφ. 4,11· Α' Τιμ. 2,7· Β' Τιμ. 1,11. Διαταγαί 'Αποστόλων Β', 1, 5, 24· Ζ', 31. ΒΕΠΕΣ 2, 12, 14, 32, 126. Μαρτύριον Πολυκάρπου 16, ΒΕΠΕΣ 3,25). Είναι συνδεδεμένοι μαζί κατά τον θεοφόρο επίσκοπο της 'Αντιοχείας «τῆ ἁμονοία καὶ συμφώνῳ ἀγάπῃ», «ἀνακεκραμένοι αὐτῷ» —διὰ τῆς ἀγάπης προφανῶς— «ὡς ἡ Ἐκκλησία τῷ Κυρίῳ Ἰησοῦ, καὶ ὁ Κύριος τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ αὐτοῦ» ('Έφες. 4,5, ΒΕΠΕΣ, 2,286).

Τὸ δεύτερο γνώρισμα εἶναι ἡ ἐν Χριστῷ ὑπακοή. Ὁ πρεσβύτερος ὑπακούει —ὀφείλει νὰ ὑπακούει— στὸν επίσκοπό του «χριστομιμήτως». Ὅπως ὁ Κύριός μας ὑπήκουσε στὸν Πατέρα Του (Ρωμ. 5,19· Φιλ. 2,8) καὶ τήρησε τὸ θέλημά Του (Ματθ. 26,42· Ἰω. 4,34· 5,30· 6,38), ἔτσι καὶ ὁ κληρικός ὑπακούει στὸν επίσκοπό του. «Συντρέχει τῇ τοῦ ἐπισκόπου γνώμῃ, τοῦ κατὰ Θεὸν ποιμαίνοντος» ('Ιγνάτιος Έφες. 4, ΒΕΠΕΣ 2, 286) καὶ ἀνταποκρίνεται στὰ παραγγέλματα του, τὰ ὁποῖα —ἐξυπακούεται— ἐκφράζουν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, διερμηνεύουν τὸ πνεῦμα τῆς γνήσιας ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως καὶ ἀποβλέπουν στὴν οἰκοδομὴ τῆς Ἐκκλησίας.

Τὸν χριστομίμητο αὐτὸν τρόπο ὑπακοῆς μέσα στὴν Ἐκκλησία ὑπέδειξε ὁ ἴδιος ὁ Ἰησοῦς Χριστός μετὰ τὴν ὁμιλία Του πρὸς τοὺς μαθητές Του, ὅταν τοὺς ἐξέλεξε καὶ τοὺς ἀπέστειλε στὸ ἔργο τοῦ κηρύγματος: «Ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με» (Ματθ. 10,16). Καὶ ἡ ὀφειλόμενη ὑπακοή πρὸς τοὺς Ἀποστόλους ἀποτελεῖ ὀφειλὴ καὶ πρὸς τοὺς κατ' ἐξοχὴν διαδόχους τους, δηλαδὴ τοὺς ἐπισκόπους.

Ἀλλὰ καὶ ὁ λόγος τοῦ Ἀποστόλου «πειθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπαίκετε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡς λόγον ἀποδώσοντες» (Έβρ. 13,17) ἔχει ἀσφαλῶς ἐφαρμογὴ ὅχι μόνο στὴ σχέση τῶν πιστῶν ἔναντι γενικῶς τῶν ἱερῶν ποιμένων τους,

ἀλλὰ καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν διακόνων ἔναντι τοῦ ἐπισκόπου τους.

Ἡ ἐν Χριστῷ αὐτὴ ὑπακοή συνυπάρχει καὶ συμπλέκεται μετὰ τὴν ἀγάπη. Καὶ ὁ ἐπιδιωκόμενος τελικὰ σκοπὸς ὅλων —τοῦ ἐπισκόπου, τῶν πρεσβυτέρων, τῶν διακόνων, τῶν πιστῶν— εἶναι ἡ ὑπακοή στὸν Τριαδικὸ Θεό, «πάντα εἰς ὑπακοὴν Θεοῦ πράσσειν» (Διαταγαί 'Αποστόλων Α', 1. ΒΕΠΕΣ 2,5). Γι' αὐτὸ καὶ σὲ καμιά περίπτωση ὁ ἱερός δεσμὸς πρεσβυτέρου καὶ ἐπισκόπου δὲν εἶναι νοητὸ νὰ ἐκπέσει σὲ μία ὑπηρεσιακὴ σχέση ἢ ὑπαλληλικὴ ἐξάρτηση. Ὁ ἐπίσκοπος δὲν εἶναι προϊστάμενος καὶ ἐλέγχων, οὔτε ὁ πρεσβύτερος ὑφιστάμενος καὶ ἐλεγχόμενος μετὰ τὴ σημασία πού οἱ ὄροι αὐτοὶ προσέλαβαν στὸ χῶρο κοσμικῶν θεσμῶν. Οὔτε, πολὺ περισσότερο, «δεσπότης» πού ἐξουσιάζει ὁ πρῶτος καὶ ὑπήκοος πού δουλοπρεπῶς ὑποτάσσεται ὁ δεύτερος.

Ὁ ἐπίσκοπος εἶναι κυρίως καὶ πρωτίστως πατήρ καὶ διδάσκαλος πού «προκάθεται εἰς τόπον Θεοῦ», οἱ πρεσβύτεροι «σύμβουλοι τοῦ ἐπισκόπου καὶ τῆς Ἐκκλησίας στέφανος» καὶ «συνέδριον καὶ βουλή» πού «προκάθονται εἰς τόπον συνεδρίου τῶν ἀποστόλων», καὶ οἱ διάκονοι «οἱ πεπιστευμένοι διακονίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ» ('Ιγνάτιος Μαγν. 6,1. Διαταγαί 'Αποστόλων Β', 28,4. ΒΕΠΕΣ 2, 269, 36). Ἀθέτηση ἢ ἀπομάκρυνση ἀπὸ τὸ θεμελιώδες αὐτὸ περιεχόμενο τῶν ἐκκλησιαστικῶν λειτουργημάτων συνεπάγεται ἀναγκαστικὰ καὶ ἀλλοίωση τῶν ἀμοιβαίων σχέσεων τῶν κληρικῶν πρὸς τὸν επίσκοπό τους μετὰ δυσμενεῖς ἢ ἀκόμη καὶ τραγικὲς συνέπειες γιὰ τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν ἀπρόσκοπη ἄσκηση τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔργου.

(Συνεχίζεται)

~~~~~

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

★ *Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΜΥΡΟΝ ΕΝ Τῇ ΟΡΘΟΔΟΞῳ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ.* Ἱστορία καὶ καθαιγιασμός του, σελ. 32 μεγάλου σχήματος. Ἐκδοσὴ πολυτελῆς.

★ *Μητροπ. Σισανίου καὶ Σιατίστης Ἀντωνίου, ΚΟΣΜΙΚΗ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ* (ἀπὸ τοὺς Ἀποστολικούς χρόνους ἕως τὴν Ἰσλαμ). Σελίδες 184.

★ *Μητροπ. Γουμενίσσης Δημητρίου, ΟΙ ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ ΩΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ* (ἀποστ. Κυριακοδρομίου). Σελ. 214.

★ *Καθηγ. Ἀθαν. Γ. Δεληκωστοπούλου, Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΜΥΣΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ.* Σελίδες 128.

~~~~~

ΨΗΦΙΣΜΑ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ*

Τοῦ π. **ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΥ**

Δρ. Θεολ., Δρ. Φίλος., Γραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

4. Ἡμερίδα γιὰ τὰ δικαιώματα τοῦ παιδιοῦ.

Στις 8 Φεβρουαρίου 1992, μὲ τὴ συνεργασία τῆς «Πανελληνίου Ἐνώσεως Γονέων διὰ τὴν Προστασίαν τῆς Οἰκογενείας καὶ τοῦ Ἀτόμου», πραγματοποιήθηκε στὸ ἴδρυμα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, Ἡπείρου 15, Ἁγία Παρασκευὴ Ἀττικῆς — ὅπου πρόκειται νὰ στεγασθεῖ ἡ «Διεύθυνση Ὁρθοδόξου Ἀπολογητικῆς» — εἰδικὴ Ἡμερίδα.

Στὰ πλαίσια κατασκευαστικῆς Θείας Λειτουργίας, διὰ τοῦ Ἱεροῦ Χρισματος, ἐπανετάχθησαν στὴν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία δύο πρώην θύματα αἱρετικῶν καὶ γκουρυστικῶν ὁμάδων.

Κατὰ τὴν «Ἡμερίδα» καὶ ὕστερα ἀπὸ εἰδικὰ εἰσηγήσεις, μὲ ὁμόφωνη ἀπόφαση 100 συνεργατῶν ἐξεδόθη τὸ ἀκόλουθο ψήφισμα:

«Ὁ Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης κ. Παπακωνσταντίνου ὑποσχέθηκε, κατὰ δημοσιογραφικὰς πληροφορίες, στὸν καθηγητὴ κ. Ἀντώνη Κομνηνὸ, πρόεδρο τῆς Ἑλληνικῆς ἐπιτροπῆς τῆς Γιούνισεφ, ὅτι ἡ Ἑλλάδα θὰ ἐπικυρώσει τὴν Σύμβαση τοῦ Ο.Η.Ε. «γιὰ τὰ δικαιώματα τοῦ παιδιοῦ» (20.11.1989), διὰ τῆς ὁποίας, ὅπως εἶναι γνωστὸ, καθορίζονται οἱ σκοποὶ τῆς παιδείας μὲ πνεῦμα συγκλίσεως πολιτισμῶν καὶ θρησκειῶν (ἄρ. 17 καὶ 29). Μὲ τὴν ἴδια σύμβαση συνιστᾶται στὴν ἔδρα τοῦ Ο.Η.Ε. δεκαμελὴς Ἐπιτροπὴ, ἡ ὁποία θὰ ἐποπτεύει τὴν ἐφαρμογὴ τῆς συμβάσεως ὑπὸ τῶν κρατῶν (ἄρ. 43 ἐπόμενα). Τὰ μέσα μαζικῆς ἐνημερώσεως υποχρεοῦνται, ὁάσει τῆς συμβάσεως, νὰ ἐναρμονίζουσι τὸ πνεῦμα τῶν παιδαγωγικῶν ἐκπομπῶν τους πρὸς τοὺς σκοποὺς τῆς συμβάσεως, πράγμα ποὺ σημαίνει ὅτι ἡ δεκαμελὴς Ἐπιτροπὴ τοῦ Ο.Η.Ε. θὰ ἔχει τὴν δυνατότητα νὰ ἀσκει ἐπιρροὴν στὰ προγράμματα τῶν μέσων μαζικῆς ἐνημερώσεως καὶ νὰ προωθεῖ ἐκπομπὰς στὸ πνεῦμα τῆς συμβάσεως, ἐρμηνευόμενον ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν Ἐπιτροπὴ αὐτὴ (ἄρθρ. 17 καὶ 45 ἐπόμενα).

Ἐκφράζεται ἡ ἐλπίδα ὅτι οἱ ἀρμόδιοι κυβερνητικοὶ φορεῖς, πρὶν ἀποφασίσουσι νὰ κυρώσουσι τὴν σύμβαση αὐτή, θὰ θελήσουσι νὰ ἐξετάσουσι ἐπακριδῶς τὸ κείμενό της, καὶ θὰ σταθμίσουσι τοὺς κινδύνους ποὺ περικλείει γιὰ τὸ ὀρθόδοξο φρόνημα καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ πολιτισμοῦ μας. Εἰδικώτερα ἐπισημαίνεται ὅτι τυχὸν κύρωση θὰ σημαίνει ὅτι:

α) Ἡ Ἑλλάδα θὰ εἶναι δυνητικῶς ὑπόλογη κάθε στιγμῆ γιὰ τὸ περιεχόμενον καὶ τὸ πνεῦμα τῶν ἐκπομπῶν ἀκόμη καὶ τοῦ ἐθνικοῦ ραδιοτηλεοπτικοῦ τοῦ δικτύου.

β) Θὰ δημιουργηθοῦσι οἱ προϋποθέσεις γιὰ νὰ καταργηθοῦσι DE FACTO οἱ συνταγματικὰς ἐγγυήσεις γιὰ τοὺς σκοποὺς τῆς παιδείας.

γ) Θὰ δοθοῦσι λάβες γιὰ πρόκληση προβλημάτων σὲ θέματα μειονοτήτων (ἄρθρ. 17 ἢ 29 σὲ συνδυασμὸ μὲ τὰ ἄρθρα 30 καὶ 43 ἐπόμενα).

δ) Θὰ ὑποχρεωθεῖ ἡ Ἑλλάδα νὰ ἀφήσει τελείως ἐλεύθερη τὴν ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία, στὴν παιδεία καὶ στὰ μέσα μαζικῆς ἐπικοινωνίας, νὰ ἐνεργεῖ κατευθυνόμενῃ ἀπὸ κέντρα ἐκτὸς Ἑλλάδος (ἄρθρ. 29, ἰδίως παράγραφος 2 αὐτοῦ, 17 καὶ 43 ἐπόμενα), «χωρὶς ὑπολογισμὸν συνόρων» (ἄρθρ. 13 παρ. 1). Τὰ ὅρια στὴν ἐλευθερίαν αὐτὴ τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας διατυπώνονται ἀσαφῶς στὴν σύμβαση καὶ ὑπόκεινται ἐν πάσῃ περιπτώσει στὶς ἐκτιμήσεις καὶ τὴς σκοπιμότητες τῆς ἐποπτείας ἀπὸ τὴν δεκαμελὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Ο.Η.Ε.

Αὐτὰ καταγγέλλθησαν σὲ εἰδικὴ ἡμερίδα τῆς Πανελληνίου Ἐνώσεως Γονέων γιὰ τὴν προστασίαν τῆς Οἰκογενείας καὶ τοῦ ἀτόμου, ποὺ πραγματοποιήθηκε σὲ ἴδρυμα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν στὴν Ἁγία Παρασκευὴ Ἀττικῆς, τὴν 8η Φεβρουαρίου 1992. Ἡ Πανελληνίως Ἐνωσις Γονέων γιὰ τὴν Προστασίαν τῆς Οἰκογενείας καὶ τοῦ Ἀτόμου, ἰδρύθηκε κυρίως ἀπὸ γονεῖς, τῶν ὁποίων τὰ παιδιά ἔπασαν θύματα ποικίλων κοσμοθεωριακῶν τάσεων τῆς λεγομένης νέας ἐποχῆς, καὶ εἰδικώτερα τῶν ὀνομαζομένων καταλυτικῶν λατρειῶν (DESTRUCTIVE CULTS), μὲ ἀποτέλεσμα νὰ καταλήξουσι σὲ ἀπόλυτη ἐξάρτηση καὶ νὰ ἀλλοτριωθοῦσι. Βρίσκεται σὲ συνεργασίαν μὲ ἄλλους συλλόγους πρωτοβουλίας γονέων ἐπὶ διεθνοῦς κλίμακος, στὰ πλαίσια τῆς Παγκοσμίου Ὁμοσπονδίας Συλλόγων Πρωτοβουλίας Γονέων, ποὺ ἰδρύθηκε στὸ Παρίσι τὸ 1980.

Γιὰ τὴν Ἡμερίδα:

1. Πρωτοπρεσβύτερος Ἀντώνιος Ἀλεβιζόπουλος, Διδάκτωρ Φιλοσοφίας, Διδάκτωρ Θεολογίας.
2. Νικόλαος Δρανδάκης, Ὁμότιμος Καθηγητὴς τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.
3. Ἡλίας Ἀγαγνοστόπουλος, Ὑποστράτηγος ἐ.ἀ.
4. Νικόλαος Βαμβουκάκης, πρ. Καθηγητὴς Φιλοσοφίας.

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 136 τοῦ ὑπ' ἄρ. 7 τεύχους.

ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ *

(1826 - 1872)

Ένας διακεκριμένος Μεσαιωνοδίκης Μοναχός

Τοῦ κ. ΠΑΝ. Θ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ
Θεολόγου - Δ)ντοῦ Γυμνασίου

38. Νείλου Ἀρχιεπισκόπου Θεσ)κης, βιβλία δύο, σελ. 31.
39. Νείλου Καθάσιλα, ἀπάντησις πρὸς Λατίνους, σελ. 63 καὶ 164 Β' μεγάλ. σχήμ.
40. Νικόλαος Μαλαφός, σελ. 484.
41. Νικολάου Καθάσιλα, κατὰ τοικίζόντων, σελ. 1.
42. Νικολάου Μεθώνης, ἔκθεσις περὶ ὀρθῆς πίστεως, σελ. 95.
43. Τοῦ αὐτοῦ, ὁμολογία περὶ ἁγ. Πνεύματος, σελ. 95.
44. Τοῦ αὐτοῦ, κατὰ Λατίνων (ἐν Σαβδόατῳ νηστείας), σελ. 125.
45. Τοῦ αὐτοῦ, καὶ περὶ τεσσαρακοστῆς, γάμου ἱερέων καὶ γενεῶν, σελ. 125.
46. Τοῦ αὐτοῦ, σύνοψις τῶν τοῦ Φωτίου, σελ. 79.
47. Τοῦ αὐτοῦ, περὶ Σώματος καὶ Αἵματος, σελ. 17.
48. Νίκωνος Ἀρχιεπισκόπου Μοσχοβίας - Ρωσσίας πρὸς πατριάρχην Παΐσιον, σελ. 143.
49. Πρὸς Νίκωνα Ἀρχιεπ. Μοσχοβίας - Ρωσσίας ὁ Πατριάρχης Παΐσιος, σελ. 143.
50. Ὅρος Τριῶν Ἱεραρχῶν, Συρίας Φιλοθέου, Ἀλεξανδρείας Ἰωακείμ, Ἱεροσολύμων Δωροθέου καὶ Ἀντιοχείας, σελ. 199.
51. Παΐσιος Κων)λεως τῆ Πατριάρχῃ Μοσχοβίας Νίκωνι, σελ. 150.
52. Πατριαρχικὰ γράμματα, σελ. 480.
53. Πλήθων ἢ Γεώργιος Γεμιστός, σελ. 265.
54. Σιλδέστρου Ἀντιοχείας, ἐπιστολὴ πρὸς Μητροπολίτην Κυτίων Διονύσιον, σελ. 641.
55. Περὶ Σαρκώσεως τοῦ Κυρίου Λόγος παρ' ἀνωύμου συγγραφέως, σελ. 295.
56. Σοφριανοῦ Μιχαήλ, εἰς τὸ περὶ ψυχῆς τοῦ Ἀριστοτέλους, σελ. 484.
57. Στουδίτου Μονῆς πρακτικόν, σελ. 649.
58. Τυπάλδου Κων)νου Μητροπολίτου Σταυρουπόλεως, λόγος Α' Νηστεϊῶν, σελ. 207.
59. Ὑψηλάντου Κομνηνοῦ Ἀθανασίου Κωνσταντινοπολίτου κατάλογος Πατριαρχῶν, σελ. 567.

60. Φουρλάνδου Δανιήλ ὑπόμνημα εἰς Ἀριστοτέλην, σελ. 484.
61. Φρὰρ Φρατζίσκου ἐρωτήματα πρὸς μέγαν ῥήτορα Μανουήλ καὶ ἀπολογία ἐρωτηθέντος, σελ. 255.

Στὸ Γ' τόμο μεγάλου σχήματος ὁ λόγιος κληρικὸς Παπαγεωργίου Θεόδωρος περιέλαβε τὰ ἐξῆς ἀντίγραφα χειρογράφων τοῦ Δημητρακόπουλου:

1. Αἰμιλιανοῦ Πατριάρχου Ἀντιοχείας ἐπίγραμμα, σελ. 426.
2. Ἀκροπολίτου Γεωργίου κατὰ δλασφημίας Ἱταλῶν, σελ. 463.
3. Ἀντιοχείας Πατριάρχαι ἀπὸ Χριστοῦ, σελ. 474 (βλ. 49 Α' μεγ. καὶ 640 Β' μικρ.).
4. Ἀνατολίου ἐπισκόπου Κων)λεως, ἐπιστολὴ πρὸς Πάπαν Λέοντα, σελ. 136.
5. Ἀγωνίου τοῦ Λαρίσης, ἐγκώμιον εἰς ἅγιον Οἰκουμένιον, σελ. 592.
6. Κατὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ Πάπα, σελ. 379.
7. Ἀσωπίου Κων). Ἀποσπάσματα, σελ. 317.
8. Περὶ Ἀθωνος (ἀπόσπασμα λόγου), σελ. 429.
9. Ἀρέθα Καισαρείας συγγράμματα, σελ. 493.
10. Βησσαρίωνος Καρδινάλιου, συγγράμματα, σελ. 424.
11. Γεννάδιος Βουλγαρίας, Τί πραγματεύεται περὶ Υἱοῦ καὶ ἀζύμων, σελ. 129.
12. Γερμανοῦ Πατριάρχου ὁμολογία ἀληθοῦς πίστεως, σελ. 182.
13. Γεωργίου Σχολαρίου δόγματικὸν ἰδιόμελον, σελ. 207.
14. Γρηγορίου Πατριάρχου τοῦ Κυπρίου, ἐπιστολὰὶ 72 εἰς Μελιτινιώτην καὶ ἄλλους, σελ. 481.
15. Γρηγορίου Παλαμᾶ ἐπιστολαὶ πρὸς μοναχὸν Δαμιανόν, σελ. 451.
16. Διήγησις περὶ τῶν ἀναιρεθέντων ἐν ἀγίῳ ὄρει παρὰ τοῦ Λατινόφρονος Μιχαήλ, σελ. 186.
17. Δοσιθέου Ἱεροσολύμων, χειρόγραφον ἐν Βιβλιοθήκῃ Μόσχας περιέχον συγγράμματα τοῦ Πηγαῶ, σελ. 581.
18. Δωροθέου Βουλισμᾶ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν πατέρα του Νικόλαον, σελ. 549.

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 137 τοῦ ὑπ' ἀρ. 7 τεύχους.

(Συνεχίζεται)

Ε Π Ι Κ Α Ι Ρ Α

“Ένα παιδί ... συμβουλεύει!

ΛΙΓΕΣ ΗΜΕΡΕΣ πριν, τιμήσαμε τη Μητέρα. Βέβαια ή κάθε μέρα του έτους πρέπει να είναι ξμπρακτα — από τον καθένα μας — αφιερωμένη στην μητέρα. Με την ευκαιρία αυτή, δημοσιεύουμε 17 εϋστοχεες «συμβουλές» που δίνει ένα παιδί στη... μητέρα του:

★ Μή φοβάσαι να είσαι σταθερή μαζί μου. Αυτό θα με κάνει να νιώθω περισσότερο σιγουριά.

★ Μή με παραχαϊδεύεις. Ξέρω πολύ καλά πως δεν πρέπει να μου δίνεις ότιδήποτε σου ζητώ. Σε δοκιμάζω μονάχα για να δώ!

★ Μή με κάνεις να νιώθω μικρότερος από ό,τι είμαι. Αυτό με σπρώχνει να παριστάνω καμιά φορά τον «σπουδαίο».

★ Μή μου κάνεις παρατηρήσεις μπροστά στον κόσμο, αν μπορείς. Θα προσέξω περισσότερο αυτό που θα μου πεις, αν μου μιλήσεις ήρεμα, μιὰ στιγμή που θα είμαστε οί δύο μας.

★ Μή μου δημιουργείς το συναίσθημα πως τα λάθη μου είναι αμαρτήματα. Μπερδεύονται έτσι μέσα μου όλες οι αξίες που έχω μάθει να αναγνωρίζω.

★ Μή με προσιατεύεις από τις συνέπειες των πράξεών μου. Χρειάζεται καμιά φορά να πάθω για να μάθω.

★ Μή δίνεις μεγάλη σημασία στις μικροαδανείες μου. Καμιά φορά δημιουργούνται ίσα - ίσα, για να κερδίσω την προσοχή που ζητούσα.

★ Μή μου κάνεις συνεχώς παρατηρήσεις. Γιατί τότε θα χρειασθεί να προσιατέψω τον έναντι μου κάνοντας τον κουφό!

★ Μή μου κάνεις επιλόλαιες υποσχέσεις. Νιώθω πολύ περιφρονημένος, όταν δεν τις κρατάς.

★ Μην υπεριστάς την τιμιότητά μου. Συχνά οί απειλές σου με σπρώχνουν στην ψευτιά.

★ Μή πέφτεις σε αντιφάσεις. Με μπερδεύεις έτσι αφάνταστα και με κάνεις να χάνω την πίστη μου σ' εσένα.

★ Μή με αγνοείς όταν σου κάνω ερωτήσεις, γιατί θ' ανακαλύψεις πως θ' αρχίσω να παίρνω τις πληροφορίες μου από άλλες πηγές.

★ Μην προσπαθείς να με κάνεις να πιστέψω, πως είσαι τέλεια ή αλάνθαστη. Είναι μιὰ δυσάρεστη εκπληξη για μένα, όταν ανακαλύπτω πως δεν είσαι ούτε το ένα ούτε το άλλο.

★ Μή διανοηθείς ποτέ πως θα πέσει ή υπόληψή σου αν μου ζητήσεις συγγνώμη. Μιὰ τιμία αναγνωριση ενός λάθους σου, μου δημιουργεί πολύ θεομα αισθήματα απέναντί σου.

★ Μή ξεχνάς πως μ' άρθεσι να πειραματίζομαι. Χωρίς αυτό δεν μπορώ να ζήσω. Σε παρακαλώ παραδέξου το.

★ Μή ξεχνάς πόσο γρήγορα μεγαλώνω. Θα πρέπει να σου είναι δύσκολο να κρατήσεις το ίδιο δῆμα με μένα, αλλά προσπάθησε σε παρακαλώ.

★ Μή ξεχνάς πως δεν θα μπορέσω ν' αναπτυχθώ χωρίς πολλή κατανόηση και άγάπη. Αυτό όμως δεν χρειάζεται να το πώ, έτσι δεν είναι;

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

★ 'Επισκόπου 'Αρχελάου Εϋθυμίου, ΑΘΩΟΣ (άπάντηση σε 56 ερείσματα της άπιστίας).

★ Πρωτοπρ. Γ. Μεταλληνού, Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ.

★ Καθηγ. Μάρκου Α. Σιώτη, ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ.

★ Καθηγ. Βλασίου Φειδά, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΡΩΣΣΙΑΣ (988 - 1988).

★ Καθηγ. 'Ανδρ. Θεοδώρου, ΑΜΩΜΟΙ ΕΝ ΟΔΩΙ ΑΛΛΗΛΟΥ'Ι'Α (έρμηνευτικό σχόλιο στη Νεκρώσιμη 'Ακολουθία).

★ 'Αγ. Γρηγορίου Νύσσης, ΕΙΣ ΤΟΝ ΒΙΟΝ ΤΟΥ ΜΩΥΣΕΩΣ (εισαγωγή, κείμενο, μετάφραση, σχόλια άρχιμ. Π. Μπρούσαλη).

★ 'Αρχιμ. Νικ. Ι. Πρωτοπαπά, ΕΙΣ ΕΠΙΓΝΩΣΙΝ ΘΕΟΥ. Κυριακοδρόμιο στις ευαγγελικές περικοπές.

★ Καθηγ. 'Ιωάννου Φουντούλη, ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ, τόμοι Α' και Β'.

★ 'Αρχιμ. Συμεών Π. Κούτσα, Η ΝΗΣΤΕΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ. Γιατί, τότε και πως νηστεύουμε.

Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ *

Τοῦ κ. ΝΙΚ. Κ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗ
Θεολόγου

Ὡστόσο, δὲν εἶναι παρὰ μόνον ἡ ἀρχή. Τὸ κήρυγμα ἀποκτᾷ ὄλες του τὶς διαστάσεις ὅταν ἀφομοιώνεται καὶ διεγείρει τὴν ἀνταπόκριση τῆς καρδιάς ἐκείνου πού τὸ δέχεται. Μία ἀνταπόκριση στὴν ἀλήθεια πού ὁ Χριστὸς μᾶς χάρισε μὲ τὴν Σταυρική Του θυσία ἀλλὰ καὶ ἀνταπόκριση στὸν τρόπο ζωῆς πού μᾶς προτείνει. Αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ μένει σὰν μιά ἀφρημένη ἔννοια ξένη πρὸς τὴν πραγματικότητα παρὰ πρέπει νὰ προχωρήσει στὴν δημιουργία μιᾶς νέας κοινότητας ἀνθρώπων πού ἀποτελεῖ σημεῖο μεταμόρφωσης καὶ νέας ζωῆς. Αὐτὸς πού δέχεται τὸ εὐαγγέλιο σὰν τὸν λόγο πού σώζει (Ρωμ. 1,16) τὸ ἐκδηλώνει μὲ τὴν συμμετοχή του στὰ Ἱερὰ Μυστήρια, μὲ τὴν προσευχή του (λατρευτική καὶ εὐχαριστιακή), μὲ τὴν προσφορά στὸν συνάνθρωπό του καὶ τέλος μὲ τὴν δυνατότητα τῆς συγχώρησης.

Τέλος, γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ, τὸ κήρυγμα πρέπει νὰ εἶναι προσαρμοσμένο στὶς διάφορες σύγχρονες καταστάσεις καὶ νὰ παρακολουθεῖ τὸν ἄνθρωπο, τὰ δικαιώματά του καὶ τὶς ὑποχρεώσεις του τόσο στὴν οἰκογενειακὴ ζωὴ ὅσο καὶ στὴν κοινωνική, νὰ προωθεῖ τὶς ιδέες τῆς εἰρήνης καὶ τῆς δικαιοσύνης ἀλλὰ καὶ νὰ ἐπικεντρώνει τὸ ἐνδιαφέρον του σὲ ἕνα βασικὸ σημεῖο, τὴν ἀπελευθέρωση. Τὴν ἀπελευθέρωση ἀπὸ τὰ ἀνθρώπινα ταπεινὰ πάθη καὶ τὴν μισαλλοδοξία.

6. Κ α τ ἦ χ η σ η.

Ἡ κατηχητικὴ διδασκαλία εἶναι ἕνας δρόμος εὐαγγελισμοῦ πού δὲν πρέπει νὰ παραθεωρηθεῖ. Τὰ μικρὰ κυρίως παιδιὰ καὶ οἱ νέοι ἔχουν τὴν ἀνάγκη τοῦ νὰ μάθουν ἀπὸ μιά συστηματικὴ διδασκαλία τὶς βασικὲς ἀρχές, τὸ περιεχόμενο τῆς πίστεως μᾶς πού ὁ Θεὸς θέλησε νὰ μᾶς μεταδώσει καὶ πού ἡ Ἐκκλησία προσπάθησε νὰ ἐκφράσει μὲ τὸν καλύτερο δυνατὸ τρόπο στὸ πέρασμα τῶν αἰώνων μέσα ἀπὸ τὴν μακροαίωνη ἱστορία τῆς. Ἡ διδασκαλία αὐτὴ πρέπει νὰ μεταδίδεται ὄχι μόνον γιὰ νὰ μένει στὸν ἀνθρώπινο νοῦ ἀλλὰ γιὰ νὰ δημιουργεῖ χριστιανικὴ συνείδηση.

Ἔτσι ἡ κατήχηση πρέπει νὰ προσαρμόζεται στὴν ἡλικία, στὴν μόρφωση, στὶς δυνατότητες τῶν προσώπων, προσπαθώντας νὰ χαράξει στὸ μυαλὸ καὶ στὴν καρδιά στὶς οὐσιαστικὲς ἀλήθειες πού πρέπει νὰ διέ-

πουν δλόκληρη τὴν ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου. Ἐπίσης, χρειάζεται ἡ καλὴ προετοιμασία τῶν κατηχητῶν οἱ ὁποῖοι πρέπει νὰ φροντίζουν νὰ τελειοποιῦνται στὴν τέχνη αὐτὴ τῆς θρησκευτικῆς διδασκαλίας. Μιᾶς διδασκαλίας ἀπαραίτητης καὶ επίπονης. Κείμενα κατάλληλα καὶ ἐκσυγχρονισμένα, γραμμένα μὲ φρόνηση καὶ διορατικότητα, συνεχῆς ἐκπαίδευση καὶ καταρτισμὸς σὲ ἐπίκαιρα προβλήματα, σωστὴ ὀργάνωση καὶ ἐνδιαφέρον γιὰ τὰ μέλη τοῦ κατηχητικοῦ καὶ τὶς οἰκογένειές τους ἀκόμη καὶ ἐκτὸς τῶν προκαθορισμένων μαθημάτων φέρνουν τὰ σωστὰ ἀποτελέσματα.

γ. Ἱ ε ρ ἶ Μ υ σ τ ῆ ρ ι α.

Ὁ εὐαγγελισμὸς δὲν μπορεῖ νὰ ἐξαντληθεῖ μόνο μὲ τὸ κήρυγμα καὶ τὴν θεωρητικὴ διδασκαλία. Πρέπει νὰ φτάσει μέχρι τὴν καθημερινὴ ζωὴ στὴν ὁποία θὰ δώσει νέο νόημα καὶ προοπτικὴ μὲ στόχο τὴν ἀνύψωσή της καὶ τὸν ἐξαγνισμό της. Αὐτὸς ὁ τρόπος ζωῆς ἐκφράζεται ἔντονα μὲ τὰ ἑπτὰ μυστήρια τὰ ὁποῖα δίνουν μὲ τὴν ἱερότητα τοῦ χαρακτήρα τους ξεχωριστὴ ἀκτινοβολία καὶ χάρη.

Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ ὁ εὐαγγελισμὸς πραγματοποιεῖ τὴν ἀδιάσπαστη κοινωνία τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν Θεὸ καὶ ἀποτελεῖ τὸν στενότερο σύνδεσμο τῶν ἀνθρώπων τῆς Ἐκκλησίας μεταξύ τους. Βέβαια, στὸ σημεῖο αὐτὸ πρέπει νὰ τονιστεῖ ὅτι ἡ μετάδοση τῶν μυστηρίων χωρὶς τὸ στερεὸ ὑποστήριγμα τῆς κατηχητικῆς τῶν διδασκαλίας καὶ χωρὶς μιᾶ γενικότερη χριστιανικὴ μόρφωση θὰ στεροῦσε ἀπὸ τὰ μυστήρια αὐτὰ τὴν ἀποτελεσματικότητά τους.

Ὁ ρόλος τοῦ εὐαγγελισμοῦ εἶναι ἀκριβῶς αὐτός, νὰ ἐκπαιδεύσει τὴν πίστη, ὥστε κάθε χριστιανὸς νὰ ὀδηγηθεῖ νὰ λάβει τὰ ἱερὰ μυστήρια σὰν ἀληθινὰ μυστήρια πίστεως καὶ ὄχι νὰ τὰ λαμβάνει παθητικὰ ἢ νὰ τὰ ὑπομένει, γεγονός πού σήμερα παρὰ ποτὲ συμβαίνει σὲ μεγάλο μέρος τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας.

(Συνεχίζεται)

Γιὰ ὅ,τι ἀφορᾷ στὸν «ΕΦΗΜΕΡΙΟ» πρέπει νὰ ἀπευθύνεσθε στὴ Διεύθυνση τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὁδὸς Ἰωάννου Γεργαδίου 14, 115 21 Ἀθήνα — Τηλ. 72.18.308.

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 160 τοῦ ὑπ' ἀρ. 8 τεύχους.

ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

των Ίερων Μητροπόλεων πραγματοποιήθηκε στην Αίθουσα Τελετών της Ἀποστολικῆς Διακονίας (Ἀθήνα) τὸ διήμερο 16 καὶ 17 Μαΐου, μὲ θέμα «Ὁρθόδοξη χριστιανικὴ νεολαία: Προβληματισμοὶ - ἐλπίδες». Διοργανώθηκε ἀπὸ τὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Χριστιανικῆς Ἀγωγῆς Νεότητος (Πρόεδρος ὁ Σεβ. Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμος, Γραμματεὺς ὁ ἀρχιμ. κ. Μακάριος Φιλοθέου) καὶ τελοῦσε ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, ὁ ὁποῖος κήρυξε καὶ τὴν ἑναρξὴ τῶν ἐργασιῶν. Ἔγιναν πέντε βασικὲς εἰσηγήσεις:

—Τὸ ὀρθόδοξο ἦθος τοῦ Χριστιανοῦ νέου τῆς ἐποχῆς μας ὀντολογικὰ, δεοντολογικὰ (ἀρχιμ. κ. Νεκτ. Ἀντωνόπουλος, ἱεροκήρυξ Θηβῶν - Λεβαδείας).

—Προϋποθέσεις ἐπιρροῆς τῆς Ἐκκλησίας στὸ οἰκογενειακὸ καὶ σχολικὸ περιβάλλον γιὰ τὴν πνευματικὴ καλλιέργεια τῶν νέων (Καθηγ. κ. Ἰω. Κορνάρakis).

—Ναρκατικὰ καὶ AIDS. Δύο προβλήματα μὲ ἰδιαίτερη δεξυτῆτα γιὰ τὴ νέα γενιὰ τοῦ σήμερα (ἀρχιμ. κ. Ἱερ. Βλάχος, ἱεροκήρυξ Ἀθηνῶν).

—Κριτικὴ καὶ προτάσεις γιὰ τὴ σύγχρονη ψυχαγωγία τῶν νέων (κ. Σταμ. Παπασταματέλλος, φιλόλογος καθηγητῆς).

—Πόσο θρησκεύουν οἱ νέοι σήμερα. Τί πρέπει νὰ κάνουμε γιὰ νὰ θελιώσουμε τὴ θρησκευτικότητά τους (δ. Θεοδώρα Μέξια, φυσικὸς καθηγήτρια).

Στὸ πρόγραμμα ἐργασιῶν περιλαμβάνονταν, ἀκόμη, συζητήσεις ὕστερα ἀπὸ κάθε εἰσήγηση, παρουσίαση τοῦ νέου περιοδικοῦ «ΝΕΑΝΙΚΟΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ», προετοιμασία πανελληνίου συνεδρίου Νεολαίας, λατρευτικὲς ἐκδηλώσεις (ἑσπερινοὶ στὴν ἱ. Μονὴ Πετράκη, πανηγυρικὴ Θ. Λειτουργία στὸν ἱερὸ μητροπολιτικὸ Ναὸ Ἀθηνῶν), ἐπίσημο γεῦμα καὶ πορίσματα-ψήφισμα.

Ο ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑΤΙΚΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ,

στὸν ὁμώνυμο Δῆμο τῆς Ἀττικῆς, ὁ ὁποῖος ἀνήκει στὴν Ἀποστολικὴ Διακονία, πρόκειται σύντομα νὰ κατεδαφισθεῖ καὶ στὴ θέση του νὰ ἀνεγερθεῖ ἄλλος, μεγαλοπρεπῆς καὶ διώροφος, μὲ ὑποστήλια δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ καὶ εἰδικὴ διάβαση πρὸς τὸ ἀρχικὸ μικρὸ προσκύνημα, ποῦ χρονολογεῖται πρὶν ἀπὸ τὸ ἔτος 1774 καὶ τὸ ὁποῖο θὰ διατηρηθεῖ ἀλώθητο.

Τοῦ κ. Εὐαγγέλου Π. Λέκκου

Σύντομα ὀλοκληρώνονται οἱ μελέτες ποῦ θὰ ἐγκριθοῦν ἀπὸ τὸ Κεντρικὸ Διοικ. Συμβούλιο καὶ θὰ γίνῃ ἑναρξὴ τῶν ἐργασιῶν. Ἰδιαίτερη μέριμνα γιὰ τὸ μεγάλο αὐτὸ ἔργο ἐπιδεικνύει ὁ ἀναπληρῶν τὸν Γεν. Διευθυντὴ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἀρχιμ. κ. Πέτρος Δακτύς.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

★ Πρωτοπρ. Σωτ. Μακρυστάθη, ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ ΓΝΩΡΙΜΙΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΟΣΙΟΝ ΠΑΤΑΠΙΟΝ ΚΑΙ ΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΤΟΥ. Ἔκδοση τῆς ἱ. Μονῆς, Ἀθήνα 1991, σσ. 264.

Λεπτομερῆς ἔκθεση τῶν ἀφορώντων στὴν εὔρεση τοῦ ἱεροῦ λειψάνου τοῦ Ὁσίου, τῶν ὄσων προηγήθηκαν αὐτῆς, στὴν ἱστορία ἰδρύσεως καὶ λειτουργίας τῆς ἱερᾶς Μονῆς (στὸ Λουτράκι), στὸν βίο καὶ πολιτεία τοῦ Ὁσίου μὲ τὴν ὀρθόδοξη διδασκαλία περὶ λειψάνων καθὼς καὶ τῶν θεβαιωμένων θαυμάτων τοῦ λαοφιλοῦς αὐτοῦ Ἀγίου. Προτάσσεται χαιρετισμὸς τοῦ Σεβ. Κορίνθου κ. Παντελεήμονος καὶ ἔγγραφο τοῦ Πνευματικοῦ πατρὸς καὶ κτήτορος τῆς Μονῆς ἀρχιμ. κ. Νεκταρίου Μαρμαρινοῦ. Τὸ ἔργο περιλαμβάνει ἔγχρωμες καὶ ἀσπρόμαυρες φωτογραφίες καὶ ὀλοκληρώνεται μὲ τὴν Ἀκολουθία ἐπὶ τῇ εὔρεσει τοῦ ἱεροῦ λειψάνου (ποίημα Γερασίμου μοναχοῦ Μικραγιαννανίτου).

★ Ἐπισκόπου Βανάτου Ἀθανασίου (Γιέβτις), ΦΩΣ ἸΛΑΡΟΝ. Ἔκδ. «Ἀκρίτας», 1991, σσ. 214. Συλλογὴ 8 ὁμιλιῶν, μὲ κεντρικὸ ἄξονα τὸν «ἄνθρωπον», σὲ συνάρτηση μὲ τὸν Θεόν, δηλαδὴ τὸν «ἄνθρωποθεόν», ὅπως τὸν ὀνομάζει ὁ διακεκριμένος συγγραφέας, ποῦ εἶναι καὶ καθηγητῆς στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Βελιγραδίου. Τὰ κείμενα μετέφρασαν ἀπὸ τὰ γαλλικά, ἢ ἀγγλικά, ἢ σερβικά ἢ Ἀννα Μαρίνη καὶ ἢ Σοφία Ἰωαννίδου, ἐκτὸς ἀπὸ ἐκεῖνα ποῦ ἐκφωνήθηκαν στὴν ἑλληνικὴ.

★ Ἀρχιμ. Μακαρίου Λ. Φιλοθέου, ΟΙ ΠΕΡΙΛΕΙΠΟΜΕΝΟΙ, Ἀθήνα 1992, σσ. 64. Τρία διευρυμένα κηρύγματα, μὲ πρόθεση νὰ διδαχθεῖ ἡ θέση τῆς Ἐκκλησίας στοὺς ζῶντες, «τοὺς περιλειπομένους», πάνω στὸ μυστήριο τοῦ θανάτου. Τίτλοι τῶν κηρυγμάτων: Ἔξοδος καὶ πορεία, Θάνατος καὶ ζωὴ ἐν χειρὶ Θεοῦ, Ἀνέστη Χριστός. Ἡ κομπὴ ἔκδοση ὠραϊζεται μὲ σχετικὸ εἰκονογραφικὸ ὕλικό, τὸ ὁποῖο ἀσφαλῶς θὰ συμπλήρωναν ἐπεξηγηματικὲς λεζάντες, ἀν εἶχαν τεθεῖ.